МАРҲАБО, АЗИЗ ДЎСТЛАР!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 1967 йил 16 май, сешанба ◆ № 113 (13.673). ◆ БАҲОСИ 2 ТИЙИН

Кеча республикамиз пойтахти — Тошкент шаҳрига Венгрия Халқ Республикасининг маданият, адабиёт ва санъат арбоблари келишди.

Бугун республикамизда Венгрия Халқ Республикасининг маданият декадаси бошланади.

Марҳабо, азиз венгер дўстлар! Диёримизга марҳамат!

Миҳай ВЕРЕШМАРТИ.

ОРЗУ

Севгинг туфайли,
Ақлу ҳушдан, кибор тиландан,
Ғуруримдан кечгумдир, майли,
Орзуларга асир юракдан, —
Хазинамдан кечгумдир, майли.
Ёдинг билан ўтгумдир, майли.

Севгинг туфайли,
Шилдираган ягона япроқ,
Дарахт, бутоқ бўлайин, майли.
Бошинг узра ялт этган чақмоқ,
Ё довулдан ўлайин майли
Ёз яшнаб, қиш сўлайин, майли.

Севгинг туфайли,
Гумбурлаган оловли вулқон,
Ё шам бўлиб ёнайин, майли.
Дардли чўғ ё тутаган гулхан —
Бўлиб сенга қонайин, майли.
Қучоғингда қолайин, майли.

Севгинг туфайли,
Курашда руҳ танни тарк этса,
Қайтиб ерга тушса ҳам майли,
Яна синаб, вафоси етса
Қайта сенга бағишлай, майли,
Жангда яна ер қучай, майли.

Маҳкам МАҲМУДОВ таржимаси.

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

ДЎСТЛАРГА САЛОМ

Салом, азиз дўстлар! Салом янги Тошкентни яна ҳам гўзал қилиб қайта қураётган азамат, меҳмондўст саҳий меҳр ўзбек халқи!

Қуёшли диёрингизнинг пойтахти менга биринчи кунданоқ жуда ёқиб қолди. Тошкент менга гўзал, салобатли шаҳар бўлиб кўринди. Улкан қурилишларни кўриб ҳайратда қолдим. Бир йил ичида шундай ўзгаришлар бўлганини бизга айтиб беришди, кўрсатишди. Бундай беқиёс ўзгаришлар қурилишлар фақат дўстлик туфайлигина бунёд бўлишини ўз кўзим билан кўриб, қойил қолдим.

Мен бугун азамат тошкентликларга ва бу шаҳарни қайта қураётган бутун қурувчи дўстларга венгер халқининг дўстона, оташин саломини топшириш билан бахтиёрман.

Магда КЮРТИ,
Будапешт радиосининг диктори.

СУРАТДА: ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ АРБОБЛАРИНИ ТОШКЕНТ АЭРОПОРТИДА КУТИБ ОЛИШ ПАЙТИ. И. Глауберзон фотоси.

МЕҲНАТ ВА ИЛМ

Фан ва техника ютуқларини кенг жорий этиш асосида саноатни янада жадал ривожлантириш, қишлоқ хўжалигини юксалтириш ва шу негизда совет халқининг фаровонлигини бундан буён ҳам ошириб бориш беш йиллик планнинг асосий вазифасидир. Мамлакатимиз экономикасини тағин ҳам юксалтиришда ишлаб чиқаришга планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасини жорий этиш катта аҳамият касб этади. Иқтисодий ислоҳот шарофати билан халқ хўжалигимиз яна ҳам бақувват бўлиб қолади, мамлакатимизнинг иқтисодий қудрати мустаҳкамланади.

Иқтисодий омилларни муваффақиятли амалга оширмоқ учун техникавий ва ташкилий тадбирларни амалга оширмоқ даркор. Бунинг учун саноатга электр энергиясини тобора кўпроқ жорий этиш, ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳаларини интенсивлаш, жамики резервларни ишга тушириш юзасидан бетиним ва муттасил иш олиб бориш керак бўлади. Меҳнат унумдорлигини оширишнинг энг муҳим омилларидан бири фан ютуқлари ва илғор тажриба негизида меҳнатни ташкил этишни такомиллаштиришдир.

Владимир Ильич Ленин «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари» номли асарида социалистик экономиканинг ривожланиш йўлларини белгилаб қуйидагиларни ёзган эди: «Муваффақиятли равишда идора қилмоқ учун, ишонтира билишдан... ташқари амалий суратда ташкил эта билиш ҳам зарур эканлигини ўйламоқ керак. Бу ғоят қийин вазифадир, чунки гап бир неча ўн миллионлаб кишилар турмушининг энг чуқур, иқтисодий асосларини янгича қуриш устида боради». Партия XXIII съезди Лениннинг ана шу ғояларини ривожлантириб, ҳамма корхоналарда, халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида меҳнатни илмий асосда ташкил этиш вазифасини қўйди.

Меҳнатни илмий асосда ташкил этиш кам капитал маблағ сарфлаб, корхонадаги ҳамма резервларни ишга тушириш демакдир, машина, механизм ва ускуналардан тўла фойдаланиш демакдир, шундай қилиб ишлаб чиқаришнинг самарасини орттира бориш демакдир. Маълумки, меҳнат унумдорлигини беш йиллик планда кўрсатилган даражада оширмоқ учун меҳнат ва ишлаб чиқаришни ташкил этишни тобора такомиллаштириб бормоқ керак.

Меҳнатни илмий асосда ташкил этиш юзасидан Тошкент областидаги саноат корхоналари ибрат олса арзигулик тажриба тўпладилар. «Узбекхиммаш», «Чирчиксельмаш», «Таштекстильмаш» машинасозлик заводларида, Олтинтопган кон-металлургия комбинатида, Бекобод металл заводида ва бошқа бир қанча корхоналарда меҳнатни илмий асосда ташкил этиш планлари ишлаб чиқилиб, жорий этилмоқда. Бу корхоналарда меҳнатни илмий асосда ташкил этиш бўйича лабораториялар, кенгашлар ва бюролар ҳамда ижодий бригадалар тузилган. Уларнинг ишида ишчилар, инженер-техник ходимлар, иқтисодчилар ва бўлак мутахассислар фаол иштирок этмоқдалар. Бу соҳада, айниқса Олтинтопган полиметалл комбинати меҳнаткашлари ибратли ташаббус кўрсатдилар. Корхонада тузилган ижодий бригадалар ҳозиргача меҳнатни илмий асосда ташкил этиш юзасидан 15 га яқин планни ишлаб чиқаришга жорий этдилар. Бу планларнинг жорий этилиши 130 минг сўм иқтисодий фойда берди. Тошкент областидаги қурилиш ташкилотларида ҳам 150 га яқин меҳнатни илмий асосда ташкил этиш бўйича ижодий бригадалар тузилган. Бу бригадалар ҳам самарали ишламоқда.

Лекин шуни алоҳида қайд этиш керакки, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш масалаларига Маҳаллий саноат, Маиший хизмат кўрсатиш, Енгил ва Озиқ-овқат саноати министрликларига қарашли кўпгина корхоналарда ҳанузгача ҳам киришилмаган. Қурилиш материаллари саноати корхоналари, транспорт ва алоқа ташкилотлари ҳамда бир қанча қурилиш трестлари ва ташкилотлари раҳбарлари ҳам иқтисодий ишнинг ана шу муҳим соҳасига эътибор бермаяптилар. Бир қанча корхоналар, бошқармалар, министрликлар ва муассасаларнинг раҳбарлари меҳнатни илмий асосда ташкил этишнинг моҳияти ва аҳамиятига тўла тушуниб етмаганга ўхшайдилар.

Илмий тадқиқот, лойиҳа ва конструкторлик ташкилотлари, олий ўқув юртлари ҳамда соғлиқни сақлаш органлари ишлаб чиқариш ва меҳнатни илмий асосда ташкил этиш масалаларини ҳал этиш билан жиддий шуғулланаётганлари йўқ.

Меҳнатни илмий асосда ташкил этишни кенг жорий қилмоқ учун ҳар бир министрлик ва идорада шу соҳа бўйича бўлимлар, лабораториялар, бюролар тузиш керак бўлади. Министрлик ва идоралар ҳар бир корхона учун меҳнатни илмий асосда ташкил этиш бўйича топшириқлар бериши ва унинг бажарилишини қаттиқ назорат қилиши лозим.

Меҳнатни илмий асосда ташкил этиш юзасидан ҳар бир корхонада самарали иш олиб бориш учун завод-фабрикалар фаолиятини техника-иқтисодий жиҳатдан чуқур таҳлил қилмоқ керак. Бунда ишлаб чиқариш майдонлари ва ускуналарнинг қувватидан қай тарика фойдаланилаётганлиги синчиклаб ўрганиб чиқилади. Меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш йўллари белгиланади, илғор иш усуллари ўрганилади, умумлаштирилади ва жорий этилади. Меҳнатни илмий асосда ташкил этиш юзасидан юқорида санаб ўтилган ишларни бажаришга корхона партия, касаба союз ташкилотлари бош-қош бўлишлари, катта ташкилий-тарбиявий тадбирларни амалга оширишлари керак.

АССАЛОМ, ХУШ КЕЛИБСИЗ!

Ўзбекистон пойтахтининг азиз меҳмонлар — Венгрия маданияти декадаси қатнашчиларини кутиб олиши май офтобидан қизғинроқ, атир гуллар ҳидидан ўткирроқ бўлди.

15 майда Тошкент аэропорти Венгрия Халқ Республикаси, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари билан безанди. Шаҳарнинг кўпдан-кўп меҳнаткашлари шу ерга йиғилишди. Қардош Венгрия маданияти арбобларини кутиб олгани Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советн Раисининг ўринбосари С. О. Азимов, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Ҳ. А. Асомов, СССР Олий Советининг депутатлари С. И. Киселев, К. Яшин, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари А. Ғозиназаров, З. Есенбоев, У. Иброҳимов, М. Қориев, А. Қаюмов, Ғ. Нажимов, А. Хўжаев, Ҳ. Яхёев, ижодий союзларнинг масъул ходимлари, республика адабиёти ва санъатининг арбоблари, жамоат ташкилотларининг вакиллари, журналистлар келишди.

Кумушдек ҳаво кемаси ерга қўнгач, аэровокзал биноси томон яқинлашиб келади. Венгрия делегациясининг аъзолари карнай-сурнай садолари остида самолёт зиналарини босиб, ўзбек диёрига тушиб келадилар. Болалар уларга ранг-баранг гулдасталар тақдим этадилар.

Ўзбекистон ССР маданият министри В. Зоҳидов қардош мамлакат меҳмонларини табриклайди.

— Венгриялик ҳурматли ўртоқлар, азиз дўстлар, қардошлар! — дейди у. — Даставвал бутун ўзбек халқи номидан, Совет Ўзбекистонининг барча меҳнаткашлари номидан, республикамизнинг барча маданият арбоблари номидан энг қизғин ва самимий саломимизни қабул қилғайсиз.

Бизнинг элимизда ёрқин қуёш ва ёқимли шабадали, мастона гуллар ва қушларнинг қувноқ сайроқлари билан тўлиб-тошган баҳор ғолибона қадам ташламоқда.

Бу ажойиб баҳор совет халқи ҳаётидаги ажойиб социал баҳор, коммунизм баҳори билан тўла ҳамоҳанг қадам ташламоқда. Табиатда, миллионлаб совет дўстларингизнинг ҳаётида гуллаган бу баҳор сизларни қувонч билан ўз қучоғига олади.

Совет Ўзбекистонининг меҳнаткашлари келишингизни сабрсизлик билан кутдилар. Ниҳоят, исталган бу қувончли дамларга етиб келдик. Шоду хуррамлигимизнинг чеки йўқ. Бу қонунийдир. Совет ва венгер халқларининг дўстлиги барча синовлардан ўтиб, империалистик реакциянинг ўзбошимчалигига қарши биргаликда муваффақиятли олиб борилган курашда ҳам, янги жамият қуришда ҳам ўзининг ҳаётий кучга эга эканлигини кўрсатди. Ўзбек халқининг фахрлана оладиган, азиз меҳмонлари ва дўстларига кўрсатса арзигудек нарсалари бор. Ўзбек халқи поёнсиз Совет Ватанимизнинг барча халқлари сингари жонажон Коммунистик партиямизнинг доно раҳбарлиги остида ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида жуда катта муваффақиятларга эришди. Қардошимиз венгер халқининг сиёсий, иқтисодий ва маданий қурилишдаги юксак муваффақиятлари ҳам бизни бениҳоя қувонтиради.

Муборак қадам ранжида этишингиз бутун совет халқи озодлик ва бахт-саодат ҳақида орзу қилган ер куррасидаги барча халқларнинг ғалаба ва тантана даврини бошлаб берган Улуғ Октябрь социалистик революцияси 50 йиллигини фаол нишонлашга тайёргарлик кўраётган дамларга тўғри келганлиги қувончимизга қувонч қўшаётганлигини айтишдан бениҳоя шодмиз.

Меҳмон бўлиб келишингиз халқларимиз ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлаш ва халқларимиз маданиятларининг бир-бирларини бойитишга кўмак беради деб ишонамиз.

Азиз дўстлар, гулу чаманимиз, шоду хуррамлигимиз сизларга! Қимматли дўстлар, пой қадамингиз шарафига ҳамма эшикларимиз ланг очиқ! Қалбимиз ҳарорати, уйимизнинг тўри ҳам сизларга, дўстлар! Хуш келибсиз, азиз меҳмонларимиз, қардошларимиз!

Яшасин совет ва венгер халқларининг жанговар бирдамлиги ва дўстлиги! Яшасин халқларимиз маданият арбоблари ўртасидаги дўстлик! Ҳамиша тинчлик, омонлик бўлсин, осмон чарақлаб турсин! Бутун венгер халқига самимий саломлар!

Венгрия делегациясининг бошлиғи, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Контроль Комиссиясининг раиси, Венгрия Халқ Республикаси Давлат мажлисининг депутати Янош Бруттьо микрофон ёнига келади.

У декадага келган бутун Венгрия делегацияси номидан самимий дўстона қабул қилиб олганликлари учун йиғилганларга ташаккур билдириб, Ўзбекистоннинг бутун меҳнаткаш халқига салом топширди.

— Бундан бир неча йил аввал ажойиб республикангизга сафар қилган ўртоқ Янош Кадар саломини ва яхши истакларини айниқса таъкидлаб ўтгим келади, — деди ўртоқ Бруттьо.

Социализм қураётган венгер халқининг маданиятини шу декадада намойиш қилишни ўзимизга катта шараф деб биламиз. Халқларимиз бир-бирлари билан, бир-бирларининг ютуқлари билан янада яқинроқ танишувлари учун имконияти борича қўлимиздан келган ҳамма ишни қилишни ва шу йўл билан катта дўстлигимизни янада мустаҳкамлаш ишига ҳисса қўшишни истардик.

Совет ва венгер халқларининг дўстлиги жуда чуқур. 1919 йилда қисқа муддат бўлсада, биз жаҳонда биринчи бўлиб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг тимсолига амал қилиш — мамлакатимизда Совет республикаси эълон қилишга муваффақ бўлишимиз билан фахрланамиз. Биз Октябрнинг атоқли санасини шундай фахр этиш ҳисси билан муносиб кутиб олишга тайёрланяпмиз.

Совет халқининг қаҳрамон фарзандлари 1945 йилда бизга ҳам озодлик келтирдилар. Биз ўшандан бери ҳатто энг оғир дақиқаларда ҳам биз билан ёнма-ён турган беғараз чинакам дўстларга минг йиллик тарихимиз давомида ниҳоят эга бўлиб қолганлигимизни доимо сезиб турибмиз.

Совет халқининг улуғ хизмати яна шундаки, биз 20 йилдан сал ошиқроқ даврда Венгрияда социализм асосини вужудга келтириб, навбатдаги вазифамиз мамлакатимизда социализм қурилишини тугаллаш эканлигини эълон қила олдик.

Венгер-совет дўстлиги мустаҳкамланиб, чуқурлашиб боряпти. Дўстлигимизни даставвал муштарак мақсадлар, муштарак интилишлар, муштарак идеология мустаҳкамламоқда. Халқларимиз бир-бирларини тобора яқинроқ билиб бораётганликлари ҳам бу дўстликни чуқурлаштиряпти. Масалан, венгер халқи барча совет республикалари халқлари, шу жумладан, ўзбек халқи билан, унинг тарихий ўтмиши, унинг ажойиб ҳозирги турмуши, унинг келажакка мўлжаллаган улуғвор режалари билан тобора кўпроқ танишиб бормоқда.

Дўстлигимизни муштарак революцион традициялар, жумладан, революция ва граждан уруши йилларида умумий душманга қарши венгер интернационалчилари билан ўзбек меҳнаткашларининг биргаликда олиб борган кураши ҳам мустаҳкамлайди.

Бизнинг бу ерга ҳозирги сафаримиз халқларимизнинг яқинлашуви ишига, экономика ва маданият соҳасидаги эришган ютуқларимиз билан ўзаро танишувимизга ҳам хизмат қилади. Делегациямиз ўзига берилган ишончни оқлаб, венгер халқининг катта ҳурматини, унинг Совет Иттифоқи халқларига, ўзбек халқига нисбатан дўстлигини иложи борича яхшироқ кўрсатиш учун бутун куч-қудратини сарфлайди.

Венгрия маданияти арбоблари машиналарга ўтириб, шаҳарга йўл оладилар. Минг-минглаб тошкентликлар йўлда уларни қизғин табриклайдилар.

Меҳмонлар қисқа дам олганларидан сўнг Ўзбекистон пойтахти билан, унинг янги қурилишлари билан танишдилар. Сўнгра улар республика халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини бориб кўрдилар.

Кечқурун «Ўзбекфильм» киностудиясида декада қатнашчиларига Ўзбекистон ССР экономикаси ва маданиятининг ривожланишига бағишланган кинофильмлар кўрсатилди

(ЎзТАГ).

ЮКСАК МУКОФОТ

Совет соғлиқни сақлаш ишларига ёрдам кўрсатишдаги катта хизматлари, тинчлик йўлидаги курашда актив қатнашганлиги учун ва мамлакатда Қизил Крест жамияти ташкил топган куннинг юз йиллиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми СССР Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой жамиятлари Иттифоқини Ленин ордени билан мукофотлади. (ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

Яқинда Кремлда СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлди. Тинчлик учун кураш, халқаро ҳамкорликни ривожлантиришнинг муҳим масалалари мажлис қатнашчиларининг диққат марказида турди. Президиум аъзолари СССР Олий Совети Президиуми Раиси Н. В. Подгорнийнинг Италияга қилган давлат визити тўғрисидаги ахборотини, шунингдек СССР Олий Совети Миллатлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Притицкий бошчилигидаги СССР Олий Совети делегациясининг Малига қилган сафари тўғрисидаги ахборотини ва парламентлараро иттифоқ органларининг мажлисларида СССР парламент группаси делегациясининг иштироки ҳақидаги ахборотни тингладилар.

СССР Олий Совети Президиуми СССР Олий Совети Президиуми Раиси Н. В. Подгорнийнинг давлат визити билан Италия Республикасида бўлган вақтда қилган ишларини ва Мали Республикасига бориб келган СССР Олий Совети делегациясининг ишларини маъқуллади.

Парламентлараро иттифоқ органларининг март — апрель ойларида Пальма ди Майоркада бўлиб ўтган мажлисларида СССР парламент группаси делегациясининг иштироки ҳақида шу делегациянинг раҳбари — парламентлараро Иттифоқ Ижроия Комитетининг аъзоси Я. В. Пейве ахборот берди. СССР Олий Совети Президиуми бу ахборотни маълумотга олди.

Шундан кейин Президиум иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига ўтказилган сайловларнинг якунларини қараб чиқишга киришди.

Президиум сайловлар ҳамма жойда сайловчиларнинг сиёсий активлиги ғоят ўсган бир вазиятда уюшқоқлик билан ўтганлигини қайд қилди. Сайловларда 146.013.936 сайловчи, ёки рўйхатга киритилган барча сайловчиларнинг 99,96 проценти қатнашди. Сайловчиларнинг 99 процентидан кўпроғи коммунистлар билан партиясизлар халқ блокининг номзодлари учун овоз берди. Барча 15 иттифоқчи республиканинг ва 20 автоном республиканинг Олий Советларига, шунингдек меҳнаткашлар депутатларининг барча 48.770 маҳаллий Советларига депутатлар сайланди.

Шундан кейин Қозоғистон ССР меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг иш тажрибаси тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Республика Олий Совети Президиумининг Раиси С. Б. Ниёзбеков шу тўғрида ахборот берди.

Кун тартибига мувофиқ, СССР Олий Судининг ваколат муддати тамом бўлганлиги муносабати билан унинг ҳисоботи тингланди. Маълумки, СССР Олий Совети Президиуми СССР Олий Судининг ваколат муддатини СССР Олий Советининг навбатдаги сессиясигача узайтирган эди.

СССР Олий Судининг раиси А. Ф. Горкиннинг доклади юзасидан қабул қилинган қарорда СССР Олий Совети Президиуми мамлакатдаги Олий Суд органи ўтган давр ичида социалистик қонунчиликни янада мустаҳкамлашга, граждан ишлари ва жиноий ишларни қараб чиқиш вақтида қонунларнинг тўғри татбиқ этилишига ёрдам берди, деб таъкидлади.

Шу билан бирга, Президиум СССР Олий Судига суд практикаси материалларини ва суд статистикаси маълумотларини тўлароқ ўрганишни, суд практикасида вужудга келадиган масалаларга ўз вақтида эътибор беришни, умумиттифоқ қонунлари ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларига қаттиқ риоя қилинишига алоҳида эътибор беришни таклиф қилди. СССР Олий Суди иттифоқдош республикалар судларининг фаолиятида, суд ходимларининг малакасини ошириш ва суд ишларидаги ижобий тажрибани ёйишда уларга кўпроқ амалий ёрдам кўрсатиши лозим.

Палаталарнинг еттинчи чақириқ СССР Олий Совети биринчи сессиясида қабул қилинган қарорларига мувофиқ, СССР Олий Совети Президиуми, палаталарнинг раислари доимий комиссиялар билан биргаликда Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг доимий комиссиялари тўғрисидаги Низом лойиҳасини ишлаб чиқдилар. Мажлисда бу лойиҳа маъқулланди. Президиум бу лойиҳани СССР Олий Советининг навбатдаги сессияси муҳокамасига қўйишга қарор қилди.

СССРнинг баъзи қонун актларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисидаги фармон қабул қилинди. Президиум министрликлар ва бошқармалар бундан буён ССР Иттифоқининг ўз фаолиятларига тааллуқли қонунларини кодификациялаш соҳасидаги ишларини кучайтиришлари зарур деб топди.

СССР Олий Совети Президиумининг мажлисида ҳукм қилинганларнинг афв сўраб берган илтимослари ва СССР граждонлигига қабул қилиш тўғрисидаги аризалар ва бошқа бир қанча масалалар ҳам қараб чиқилди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «Узглавводстрой» бошлиғининг биринчи ўринбосари Иосиф Седракович **Газарьянц** узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг 15 майда вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қилади.

ЯШНА, ҚАРДОШ ВЕНГРИЯ!

ҚАДИМИЙ ДЎСТЛИК

Бугун Тошкентда Венгрия маданияти декадаси очилади. Ўн кун давомида Дунай соҳилларидан келган дўстларимиз серқуёш ўлкамизнинг кўпгина ерларида бўлиб, ўзларининг маданият соҳасида эришган улкан ютуқлари тўғрисида меҳнат аҳлига ҳикоя қилиб берадилар. Улар ана шу кунлар мобайнида Ўзбекистон меҳнаткашларининг коммунистик қурилиш соҳасида эришган улкан ютуқлари билан танишадилар. Венгрия маданияти декадаси Совет ҳокимиятининг эллик йиллигига тайёргарлик ниҳоят даражада авж олиб кетган кунларда ўтаётганлиги биз учун айниқса мароқлидир.

Совет ҳокимиятининг дастлабки кунларидан бошлаб икки халқ — совет ва венгер халқлари ўртасида дўстлик алоқалари ўрнатилган эди. Ҳозирга келиб бу дўстлик мисли кўрилмаган даражада ривожланди. Бизнинг кекса авлодларимиз совет ва венгер халқлари ўртасидаги дўстлик традицияларини яхши биладилар. Биз Венгрия революцион арбоблари ва маърифатпарварларини ҳурмат билан тилга оламиз. Петефи шеърларини, Кальман музикасини, шўхчан венгер рақсларини севамиз.

Венгер халқи ўз озодлиги учун олиб борган қаҳрамонона курашлар бизга маълум. Ҳозирги социалистик Венгрия 1919 йилда венгер коммунистларидан тарихий эстафетани қабул қилиб олган эдилар. Ана шу эстафета байроғи остида венгер халқи ўз коммунистик партияси раҳбарлигида социалистик жамият қуриш соҳасида жуда катта ғалабаларни қўлга киритди. Венгрия Социалистик Ишчи партияси социалистик қурилишнинг барча соҳаларига партия раҳбарлиги ролининг қанчалик аҳамияти катта эканлигини амалда исбот этди.

Биз совет кишиларини венгер қардошларимизнинг социалистик қурилиш соҳасидаги ғалабалари жуда ҳам қувонтиради. Венгер халқи ўз озодлиги ва мустақиллиги учун қаҳрамонона кураш олиб борган йилларда совет халқи уларни қўллаб-қувватлади ва ҳар тарафлама ёрдам берди. Совет Армияси Венгрия тупроғини немис босқинчилардан озод қилишда ҳал этувчи роль ўйнаганлигини венгер дўстларимиз асло унутмайдилар. Улар, Венгрия тупроғини озод қилиш учун олиб борилган жангларда мардларча ҳалок бўлган совет жангчиларининг хотирасини ҳурмат билан тилга оладилар. Булар орасида ўзбек фарзандлари ҳам бўлган.

Улуғ Ватан урушидан кейинги йилларда совет ва венгер халқлари ўртасидаги дўстлик алоқалари ниҳоятда ривож топди. Венгрия социалистик мамлакатлар ҳамдўстлиги оиласида, Совет Иттифоқи билан мустаҳкам дўстлик алоқалари туфайли социалистик қурилиш соҳасида улуғвор ғалабаларни қўлга киритди. Владимир Ильич Ленин венгер халқининг революцион курашига, истиқболига юксак баҳо бериб, 1919 йилнинг 27 майида Венгрия ишчиларига йўллаган саломномасида шундай деган эди: «Венгриялик ишчи ўртоқлар!... Сиз бирдан-бир қонуний, адолатли, чинакам революцион уруш олиб бормоқдасиз, эзилганларнинг эзувчиларга қарши урушини, меҳнаткашларнинг эксплуататорларга қарши урушини олиб бормоқдасиз, социализм ғалабаси учун уруш олиб бормоқдасиз. Бутун дунёда ишчилар синфидаги виждонлиларнинг ҳаммаси сизнинг томонингизда. Ҳар бир ой жаҳон пролетар революциясини яқинлаштирмоқда.

Дадил бўлингиз! Сиз ғалаба қиласиз!»

Венгерлар ғалаба қилди. Бу ғалабада венгер ишчилар синфи авангард бўлди. Биз бугун ана шу венгер ишчилар синфининг вакилларини ўзбек диёрида табриклаймоқдамиз. Бугун биз венгер социалистик маданиятининг кўригини кутламоқдамиз. Бу кўрик мамлакатларимиз халқлари ўртасидаги дўстликнинг яна бир ёрқин саҳифаси бўлиб қолишига аминмиз.

Ўзбек ва венгер халқларининг алоқалари ўтган асрда бошланган. Таниқли венгер сайёҳларининг Ўрта Осиёга қилган саёҳатларини бу соҳадаги дастлабки қадам деб ҳисобласа бўлади. 1895 йилдан то 1898 йилга қадар венгер сайёҳи Енё Зичи Кавказ ва Ўрта Осиёда уч марта бўлган. Дёрдь Алмаши ҳам бизнинг ўлкага келган. У Ўрта Осиёга асримизнинг дастлабки йилларида келиб, ўз саёҳатларини иккита китобда акс эттирган. Дюла Принц Ўрта Осиёга асримизнинг дастлабки ўн йиллигида икки бор келган.

Октябрь социалистик революциясидан кейинги давр ичидаги ўзбек ва венгерлар ўртасидаги алоқа тамоман бошқача мазмун касб этади. Қизил Армиянинг Туркистон фронти солдатлари сафида 12 мингга яқин чет эллик жангчилар, собиқ ҳарбий асирлар Совет ҳокимиятининг душманларига қарши курашда қатнашди. Булардан кўпчилигини венгерлар ташкил этади. 1918 йилнинг бошларида Тошкентда венгер Янош Варги командирлигида халқаро полк тузилган эди. Бу полк Тошкентда 1919 йилнинг январида контрреволюцияни тор-мор этишда иштирок этди. Самарқандда интернационал отряд, Фарғонада отлиқлар бригадаси ташкил этилган эди. Буларнинг сафида асосан венгерлар бўлган. 1920 йилда амалга оширилган революция натижасид Хива ва Бухоро амирлиги тугатилди. Ана шу революцион курашларда венгер интернационал курашчилари ҳам иштирок этган эдилар.

Ана шунга ўхшаш воқеаларни биз ҳеч қачон унутмаймиз ва венгер қардошларимизга ҳамма вақт миннатдорчилик билдирамиз.

1945 йилдан бошланган Венгрия ва Совет Иттифоқи ўртасидаги кўп қиррали алоқаларнинг ривожланиши натижасида ўзбек ва венгер халқлари ўртасидаги иқтисодий ва маданий алоқалар ҳам гуркираб кетди. Иқтисодий характердаги бир фактни кўрсатиб ўтмоқчимиз. Ҳозирги вақтда Венгрия тўқимачилик саноати чет эллардан олаётган пахтанинг 60 процентдан ортиғини Ўзбекистон «оқ олтин»и ташкил этади. Ўзбекистон Венгрияга экскаваторлар, химия жиҳозлари, радио лампалар ва бошқа нарсалар юбормоқда. Венгрия Ўзбекистонга саноат моллари, холодильник ускуналари, ўлчов асбоблари сингари нарсалар юбормоқда.

Венгрия томошабинларига ўзбек халқининг миллий маданияти таниш. СССР халқ артисти Тамарахонимнинг номини улар яхши билишади. Улар ўзбек классик ва совет адабиётимиз намояндаларининг асарларини, эртак ва афсоналаримизни ўз тилларида ўқимоқдалар. Алишер Навоийнинг «Фарҳод ва Ширин» достони Венгрияда кенг шуҳрат топган. Ойбек, Ғафур Ғулом, Собир Абдуллаларнинг асарлари венгер тилига таржима қилинган.

Ўзбекистонда Венгрия маданияти декадасининг ўтиши жуда катта маданий воқеадир. Венгрия Социалистик Ишчи партияси Марказий Контроль комиссиясининг раиси, Венгрия Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг депутати Янош Бруттьо бошчилигида декадада иштирок этиш учун Ўзбекистонга келган делегация составида Венгрия—Совет дўстлиги жамияти президиуми раисининг ўринбосари, университет профессори, Венгрия Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси, Кошута мукофотининг лауреати, ёзувчи ва адабиётшунос Ласло Кардош, Венгрия—Совет дўстлиги жамияти Хайду области правлениесининг раиси, Дебрецен шаҳридаги ўқитувчилар институтининг директори Шандор Шюте бор. Рассом Ласло Бокрошни, Будапешт опера театрининг солистлари Агнеш Вамош ва Лайош Селлени, эстрада қўшиқларининг ижрочиси ва композитор Аттила Добошни, халқ қўшиқлари ижрочиси Каталина Мадарасни, хореограф Дьёрдь Маннингерни, Ференц Эркель номидаги халқ музика ва ракс ансамбли коллективини ўзбек диёрининг меҳнаткашлари чин қалбдан табриклайдилар.

Декада кунлари республикамиз меҳнаткашлари қардош дўстларимиз маданиятининг ажойиб намуналари билан танишадилар. Тошкент, Андижон, Фарғона, Самарқанд ва бошқа ерларда кўргазмалар ташкил этилади. Биз Венгриядан келган меҳмонларни чин қалбдан табриклаш билан бирга уларга катта муваффақиятлар тилаймиз.

Ҳ. ШУКУРОВА,
Чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамияти Президиумининг раиси.

БАХТЛИ БОЛАЛИК

Венгрияда болаларга жуда катта қулайликлар туғдирилган. Улар учун замонавий болалар боғчалари қурилаётир. Боғчаларда ўйнаш учун хоналар, врач кабинетлари, болалар майдончалари... ёз ойларида эса очиқ сув ҳавзалари ишлаб туради.

ТОРТИШУВ

ҲАЖВИЯ

Ласло ТАБИ,
венгер юмористи

—Хуллас калом, жойни ҳам солмайсан, печкани ҳам ёқмайсан, шундайми?

— Ҳа, жонгинам. Мен буларни қилолмайман! Ҳозир ваннага тушиб, бирор соат илиқ сувда ётиб дам оламан, кейин чиқиб иссиқ печка олдида ўтириб, якшанба кунги газеталарни ўқийман. Жой солиш, печка ёқиш—аёлларнинг иши.

—Бекор айтибсан, ҳуқуқимиз теппа-тенг.

—Гапинг тўғри! Ленин аёл кишининг йўриғи бошқа, эркак кишиники бошқа. Жой солиш—аёлларнинг бурчи, яъни сенинг вазифанг.

—Унда сенинг вазифанг нима? Қани айт-чи, нимани мен қилмай, сен қилишинг керак? Жой солишни, майли, бўйнимга олай. Сен нима қилишинг керак?

— Майнабозчиликка ўталпсан чоғи, азизим. Лекин бари бир гапимда тураверaман. Майнабозлик қилишинг ёқмаяпти менга. Хўш... шундай қилиб десанг... уйдаги икир-чикирлар менинг вазифамга кирмайди.

— Сенинг вазифанг нима ўзи?

— Биз оила бошлиғимиз, уйнинг хўжасимиз. Мана шу кичкинагина бошпананинг пушти-паноҳимиз.

— Пушти-паноҳ мен бўлиб қўяқолай, сен жойни сол. Пушти-паноҳ эмиш-а, бу нима деганинг?

—Шу уйнинг ишонган тоғи деганим. Бу фазилатни табиатнинг ўзи пешонамизга ёзиб қўйган.

—Ишонган тоғи бўлиб нима иш қилиб берардинг!

—Мана, масалан, уйимизга ўт тушиб кетди дейлик. Ҳаммаёқ олов ичида! Ана шунда рўзғорни қутқариш керакми, ахир! Бутун мебелларни ташқарига ташиб чиқиш—менинг вазифам.

—Ўт тушмагунча печкани қучоқлаб ўтираверасанми?

—Бўлмасам-чи! Тўғри, қирқ йилда ҳам ўт тушмаслиги мумкин. Лекин балки эртага ўт тушиб қолар—қаёқдан биласан, ҳамма нарсаларни ҳовлига олиб чиқиш керак. Балки индинга ўт тушиб қолар, ана шунда кўрсанг эди ғайратимни. Гапимга ишонавер, ўша заҳотиёқ ишга киришиб кетаман. Эпчиллигимни биласан-ку! Ахир, ўтган гал ер қимирлаганда ўрнимдан сапчиб туриб кетганим эсингдами?

— Ҳа, эсимда.

—Яна нима дейсан- Зилзилага қарши нима ҳам қила олардим. Майли бу ишлар ўтди-кетди. Елкамда шу уйнинг тинчлиги-ю, оғир ташвишлари турганда мен ўз кучимни майда-чуйдаларга сарфлаб ўтиришни эп кўрмайман-да! Лекин уйимизга табиий офат хуруж қилса борми, ғайратимни бир кўриб қойил қолардинг. Мендан хотиржам бўлавер.

—Бу гапни яхши эсимга солдинг. Водопроводимиз музлаб қолибди, қоровул айтди. Сувни қўшни ҳовлидан олиб келишга тўғри келади энди. Бу ҳам табиий офат! Қани, иккита челакни олиб, сув келтир-чи!

—Эҳ, азизим-ей, бунчалик бачканалашиб паст кетмасанг-а! Шу ҳам табиий офатми, оддийгина рўзғор ташвиши-ку. Сувга бормайман, сен айтгандай — иккита челакни кўтариб олиб. Мана, масалан дейлик, дарё тошиб уйимизни сув босгудек бўлсами, ана шунда кўрасан табиат кучлари билан қандай олишишимни. Арслондек наъра тортаман! Бир зумдаёқ сол ясаб, унга қариндош-уруғларимизни, мол-мулкимизни солиб, тўлқинлар билан олиша-олиша, шу кулбамизни тинч қирғоққа олиб чиқаман. Эркак кишининг чаққонлиги, кучи ва ирodaси қандай қудратга эга эканлигини бир кўриб қўярдинг ўшанда!

—Жуда бўлмаса картошка артиб берсанг-чи?

—Картошка дейсанми? Ҳа, майли, артсам арта қолай. Уйни йиғиштирдинг, печкага ўт ёқдинг, сув олиб келдинг, мен энди печкага суяниб ўтириб, картошкангни артиб бера қолай. Қойилмисан ғамхўрлигимга!

—Қойилман, тепса тебранмас ялқовсан, такасалтангсан!

—Ҳали ўз пушти-паноҳингга шунақа қаттиқ гапирадиган бўлдингми! Энди картошкангни ҳам артмайман! (У шундай деб, қовоғини уйганча ваннага киради-да ўзини сувга ташлайди.)

Русчадан **У. УСМОНОВ** таржимаси.

ВЕНГЕР ТЕАТРИ БУГУН

«Венгрия театр санъати ўзининг уйғониш даврини бошидан кечирмоқда»,—деган эди Венгрия театр санъати арбоблари Иттифоқи аъзолари ўзларининг ўтган йилги умумий йиғилишида. Бу гап томошабинлар фикрига жуда тўғри келишини статистика маълумотлари ҳам кўрсатиб турибди. 10 миллион аҳолиси бўлган мамлакатда 30 театр коллективи ҳар йили минглаб спектаклни намойиш қилмоқда ва бу спектаклларни тахминан 6 миллион киши келиб кўраётир.

Эндиликда венгер драмасининг барча жанрлари бўйича энг яхши асарлар тўғрисида сўз юритиш мумкин. Жумладан ёш композитор Шандор Соколаи томонидан Гарсия Лорка драмаси асосида ёзилган «Қонли тўй» операси халқаро музика жамоатчилигининг эътиборини ўзига тортди. Бу опера ҳозир жаҳондаги қатор опера театрларининг саҳналарида намойиш қилинмоқда.

Ўтган мавсумда Венгрия давлат опера театри ўз томошабинларини янада ажойиб асарлар билан хушнуд этди. Бу театр гастроллари жаҳондаги кўпгина мамлакатларнинг музика шинавандалари томонидан зўр эътибор билан кутиб олинди.

Венгрия театр санъатининг уйғонишида Венгрия драматургиясининг таниқли намояндаси Ласло Неметнинг пьесалари алоҳида ўрин эгаллайди. Унинг пьесаларида замона воқеалари асосий мавзудир. Ласло Немет, танқидчилардан бирининг тили билан айтганда, ҳозирги замон Европа мафкура саҳнасининг ўзига хос Венгрия вариантини яратган драматургдир. Ўтган йили Ласло Неметнинг тўртта асари саҳналаштирилди. Бу асарлар жуда кўп мақтовга сабаб бўлди, авторга шон-шуҳрат келтирди. Айниқса «Сотқин» пьесаси қизғин бахсларга сабаб бўлди. Асар ўн йилча олдин ёзилган бўлса-да, ўтган йили саҳналаштирилган эди. Унда автор саҳнага 1848—1849 йиллардаги Венгрия озодлик курашининг олий бош қўмондонини олиб чиқади. Ҳеч қандай шартсиз қуролини ташлаган Артур Гёргеи жуда ҳам индивидуал шахс қилиб тасвирланган. Танқидчилик драманинг ғоявий мазмунини яхши кутиб олмаган бўлса-да, унинг маҳорат билан ҳал этилиши ва асарнинг саҳналаштирилишини тан олиб чиқди.

Венгрия театр маданиятининг уйғониши тўғрисида сўз кетганда яна шуни айтиш керакки, бу ерда эндиликда вилоят театри деган сўзларни эски маъносида ишлатиб бўлмайди. Вилоят театрлари пойтахтдаги театрлардан ҳеч қолишмайди. Ҳатто шундай вилоят театрлари ҳам борки, улар пойтахтдаги айрим театрлардан кўра мазмунли, яхши саҳналаштирилган асарларни намойиш қилмоқда.

Венгрия ёзувчилар союзи, маориф ва маданият министрлиги янги саҳна асарларининг яратилишига кенг йўл очиб бериш учун энг яхши драмаларга конкурслар эълон қилиб туради. Охирги конкурсда 370 асар муҳокама қилинди. Улардан 9 таси ҳар хил миқдорда пул билан мукофотланди. Буларнинг ҳаммаси Венгрияда театр санъатини ривожлантиришга, Венгрия ва чет эл классиклари асарларидан ташқари янги, ҳозирги замон тўғрисида ҳикоя қиладиган, бугунги куннинг проблемаларини очиб берадиган пьесалар яратилишига имкон бермоқда.

ДЎСТЛИК ВАҚТ ТАНЛАМАЙДИ

«Қидириш давом этмоқда...». Менинг бундан бир ой бурун ёзган хабарим шундай тугаган эди. Унда Венгрияни озод қилиш учун кураш қатнашчиси, ҳозирги дербентлик педагог А. А. Голубев Дьера область газета редакциясига мурожаат қилгани ва совет жангчилари билан иккита ёш қизни 1945 йилда суратга олгани ҳамда шу қизларнинг ота-оналарини қидиришни илтимос қилгани айтилган эди. Бу ишни Дьера пионерлари қўлга олишди.

Мана хушхабар ҳам етиб келди — болаларнинг қидиришлари муваффақият билан тугалланди. А. А. Голубев ўз мактубида бу қизларнинг ота-оналари темир йўл станцияси яқинида туришини айтган эди. Болалар номаълум издан кўп вақтгача сарсон бўлишиб юришди. Пионерлар вокзал яқинидаги барча кўчаларни айланиб чиқишди. Лекин бу кўчаларда кўпдан бери яшаётган кишилардан бирортаси ҳам бу қизларни ва совет жангчиларини танишмасди. Бироқ кутилмаганда кимдир фашистлар чекинаётиб, станцияни портлатиб юборганини ва шаҳар озод қилингандан кейин дастлабки ойларда станция вақтинча бошқа жойга кўчирилганини хотирлаб қолди.

Болалар ана шу районга боришди. Уларнинг иши ўнгидан келди! Болалар ўзлари излаётган қизларнинг пенсионер Лайош Газдаг қизлари эканлигини аниқладилар.

Қизлардан бири — Эва Газдаг ўша кунларни яхши хотирлайди. Улар ота-онадан 13 ака-ука ва опа-сингил экан. Турмуш жуда оғир эди. Болалар кўпинча оч қолишарди. Совет жангчиси А. А. Голубев ва унинг ўртоқлари венгер оиласига ўз озиқ-овқатларидан бериб туришарди, қўлидан нима келса ёрдам беришарди.

— Ўшандан бери 22 йил ўтди, — дейди Лайош Газдаг. — Ундан бери Дунайдан қанча-қанча сув оқиб ўтиб кетди. Турмушимиз ҳам тубдан ўзгарди. Ҳозир ҳаммамиз тўқмиз. Болалар камолга етди, неваралар кўрдик. Биз ўз халоскорларимизни — совет жангчиларини тез-тез эслаб турамиз. Улар биз билан хайрлашар экан, хотинимга «Онажон, кўрасиз ҳали, биз яна учрашамиз, сизларникига меҳмон бўлиб келамиз» дейишган эди. Қадрдонларим, марҳамат, келинглар!

Иштван КУЛЬЧАР,
АПН мухбири.

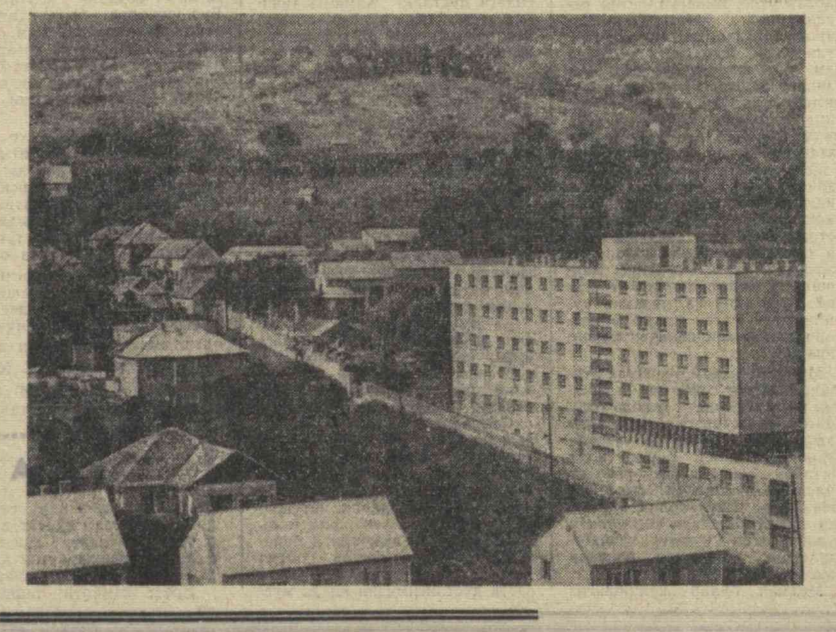

Шандор **ПЕТЕФИ.**

СЕВГИ ВА ЭРК

Севги ва эрк бўлса бас менга—
Бошқа нарса керакмас менга!
Топтатмасман севгимни ноҳақ,
Унинг учун фидо қилгум жон.
Тайёрман эрк йўлида бироқ
Севгимни ҳам қилмоққа қурбон!

Азимжон РАҲИМОВ таржимаси.

Бараньял областидаги Пече шаҳрининг қиёфаси кун сайин ўзгармоқда. Шаҳарда қадимий ёдгорликлар билан бир қаторда янги-янги уй-жойлар қад кўтараётир. Бу ерда шаҳар манзарасига янада кўрк бахш этган университет шаҳарчаси қурилаётир. Суратда: олдинда педагогика институтининг биносини кўриб турибсиз.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

● Венгрияда 1945 йилгача кишилар медицина ёрдамидан маҳрум эдилар. Йилига ўн минглаб одам медицина ердами кўрсатилмасдан ўлиб кетарди. Ҳозир ҳар ўн минг кишига 20 врач бор.

● Мамлакатда 1966 йили саноат ишлаб чиқариши 1938 йилдагига караганда 6 баравар, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши 30 процентга ўсди. Шу давр ичида миллий даромад уч баравардан зиёдроқ ошди.

● Венгрия озод қилингандан кейин ўтган йиллар ичида 700 минг киши янги уй-жойларга кўчиб чиқди. Иккинчи беш йиллик (1961—1965 йиллар) мобайнида 300 мингга яқин квартира қурилди.

● 1938 йили мамлакатда 647 минг тонна пўлат ишлаб чиқарилган бўлса, 1966 йили пўлат ишлаб чиқариш ҳажми 2,5 миллион тоннага етди. 1966 йили мамлакат металлургия заводлари 1,7 миллион тоннадан кўпроқ пўлат прокати тайёрладилар.

● Утган йили Венгрия Халқ Республикасида 5 та йирик қишлоқ — Тисаседеркень, Тапольца, Сигетвар, Сарваш ва Гёделлё шаҳар деб эълон қилинди.

● Кейинги йилларда Венгрия саноатида ишчи кунини камайтириш юзасидан кўпгина тадбирлар амалга оширилмоқда. Ҳозир 170 мингга яқин киши қисқартирилган иш куни бўйича ишламоқда.

● Венгрияда 4500 кинотеатр бор. Ҳар йили бу кинотеатрларда 105 миллион киши фильмлар томоша қилади.

● Венгрияда йилига 28-30 минг номда адабиёт нашр қилинади. 1966 йили нашр қилинган ҳажми 4 босма тобоқдан ортиқ бўлган китоблар сони 4700 тани ташкил этди.

● Мамлакатдаги ўрта мактабларда 1966—1967 ўқув йилида 375700 бола, 92 университет ва институтда 89,5 минг студент таълим олмоқда.

ДЎСТЛИГИМИЗ ТАРИХИДАН

Қисмат

Одамнинг тақдири қизиқ бўлар экан. Қўрбоши Мулла Умарнинг пешонаси тақ этиб деворга тегди-ю эси ўзига келди. 24 отлиқ йигити билан 1918 йилда Қизил Армия томонига ўтди. Босмачилар билан девдек олишди. Ҳақ иш деб жон берди. Мулла Умар гражданлар урушининг қаҳрамони Э. Кужела отрядида жанг қилган эди. Кужела эса биринчи жаҳон урушида Россияга ҳарбий асир бўлиб тушган. Асли миллати чех. Совет ҳокимиятининг шарофати билан йирик хўжалик ходими даражасига кўтарилди.

У Қўқон шаҳрида 3-Интернационал номли отрядни ташкил этди ва қўмондонлик қилди. Бу отрядда минг-минглаб турли миллат фарзандлари, жумладан венгерлар, чехлар, серблар, немислар жанг қилган эдилар.

1915 йилнинг бошларида, — деб эслайди 1919 йилдан партия аъзоси Владимир Григорьевич Пачандо, — Туркистонда биринчи жаҳон урушида Россияга асир тушган Австрия—Венгрия ва Германия аскарларидан 100 минг киши бор эди. Улар оғир шароитларда ишлардилар. Февраль революциясидан кейин ҳам уларнинг елкасига офтоб тегмади. Фақат Улуғ Октябрдан кейингина лагерь режими барҳам топди. Собиқ ҳарбий асирлар революцион армия сафида туриб, Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун кураша бошладилар. Тошкент, Қўқон, Андижон, Самарқанд шаҳарларида чет эл ишчи ва деҳқонларининг коммунистик партия ташкилотлари тузила бошлади. 1919 йилнинг баҳорига келиб, собиқ ҳарбий асирларнинг партия ташкилотида 4 мингдан ортиқ аъзо бор эди. Коммунист-интернационалчилар Закаспий фронтининг қисмларида мардона жанг қилдилар. Фарғона водийсида Э. Кужела раҳбарлигидаги отряд босмачиларнинг додини берди.

Туркистонда Совет ҳокимияти учун курашган чет эллик қардошларимиз сафида венгер Карл Карлович Боц ҳам бор эди. У Венгрияда ишчи оиласида туғилган. Карл Карлович интернационалчилар отрядида ҳарбий комиссарнинг ёрдамчиси бўлиб ишлади. 1919—1920 йилларда эса Самарқанд—Бухоро қўшинлар группасида сиёсий қисмнинг масъул ходими бўлди.

1918 йилнинг ёзига келиб Самарқанддаги чет эллик коммунистлар партиясида бир неча юз аъзо бор эди. Уларнинг кўпчилиги венгерлар бўлган. 1919 йилда Самарқандда биринчи жанговар отряд барпо этилади. Бу отрядда 800 га яқин жангчи бўлган. Отряд жангчилари Когонда, Чоржўйда ва бошқа жойларда босмачи галаларни маҳв этишда иштирок қилди. Шунингдек, бу отряд бошқа жанговар операцияларда ҳам қатнашди.

1919 йил 22 мартида Венгрия Совет Республикаси деб эълон қилинди. Мамлакатнинг ишчилар синфи ҳокимиятни ўз қўлига олди. Лекин Туркистондаги венгер коммунистлари Россияда революция ғалабаларини ҳимоя қилар эканлар, демак, Венгрия Совет Республикасини ҳимоя қиляпмиз деган эътиқод билан курашдилар.

Варго Ласло ҳам Венгрия социалистик ишчи партиясининг кекса аъзоларидандир. У ҳам Туркистонда Октябрь революцияси ва гражданлар урушида актив қатнашди. Ўртоқ Ласло жанг қилган интернационал отряд Красноводск шаҳригача душманни қувиб борди. Бу отряд жангчилари Қозонжиқ станцияси атрофида душманни қон қақшатди. Душманнинг ортидаги кўприкларни портлатди, темир йўлларни кўчириб ташлади.

Кекса венгер коммунисти Эмиль Баконинг ҳам таржимаи ҳоли ҳавас қилса арзигулик. У Туркистонда революция душманларига қарши, Испанияда интернационал батальонда испан фашистларига қарши, 1956 йилда эса Будапештда контрреволюция тўдасига қарши жанг қилган табаррук одам. Шу курашчан коммунист 1918 йилдаёқ Холхўжа босмачилари билан олишганлардан бири. У машҳур венгер коммунисти Бела Куннинг шахсий секретари ҳам бўлиб ишлаган.

Хуллас, Туркистонда совет ҳокимияти учун курашда рус, ўзбек ва мамлакатимиздаги бошқа халқлар билан биргаликда замонанинг зайли билан чор Россиясига асир тушган, кейинчалик кураш ўтларида тобланиб, партия сафига кирган кўплаб венгер коммунистлари ҳам қатнашдилар. Ўзбекистон ва Венгрия меҳнаткашларининг дўстлиги ўша оловли йиллардан бошланган. Бу дўстлик кундан-кунга мустаҳкамланиб бормоқда.

А. ҚОДИРОВ.

Бошланғич ташкилот — партиянинг асоси

КОММУНИСТЛАР АВАНГАРД

Корхонамиз ҳали ёш. Лекин ёшлик — баркамоллик, дейди халқимиз. Биз куч-қувватга тўлган ишчан, тадбиркор коммунистларга, партиясиз активларга таяниб, раҳбарликнинг янги услуб ва методларидан кенг фойдаланишга ҳаракат қилаётирмиз.

Биз ўз имкониятларимизни ҳисоб-китоб қилиб, ишлаб чиқаришни янада такомиллаштириш, янги технологиядан, ихтирочилик таклифларидан тўғри, моҳирона фойдаланиш тадбирларини ишлаб чиқдик. Бутун эътиборимизни маҳсулот сифатини яхшилаш, таннархини арзонлаштиришга қаратдик. Агар сиз шу кунларда корхона цехларида бўлсангиз, ҳамманинг қалби бир мақсад билан — юбилейга муносиб туҳфа ҳозирлаш ишқи билан тепаётганининг гувоҳи бўласиз.

Яқинда бўлган партия йиғилишидаги бир воқеани айтиб ўтмоқчиман. Мен партком секретари сифатида коммунистларнинг йиғилишларида кўп қатнашганман. Аммо, оддий коммунистларнинг бу қадар юксак ижодий кўтаринкилигини, мулоҳаза ва мушоҳада билан иш юритиб, фойдали таклифлар киритганини кам учратгандим. Бу гал коммунистларнинг ижодий активлиги қувончимни ошириб юборди.

Йиғилишда иккита масала: ишлаб чиқаришда техника хавфсизлигини таъминлаш чоралари ҳамда Октябрга ким қандай шахсий совға ҳозирлаяпти, деган мавзуларда тегишли ўртоқларнинг ахборотини муҳокама қилдик. Кун тартибидаги иккинчи масалага ўтганимизда коммунистлар ижодий мунозара бошлаб юборишди. Жумладан, Константин Люцкан юбилей йилида аниқ ҳисоб билан аварияcиз-нуқсонсиз ишлаш хусусида ўз таклифларини ўртага ташлади. Коммунистлар унинг мулоҳазасини эшитиб ўйланиб қолишди. Дарҳақиқат, бизда илгари ишлаб чиқариш планини бажарган ишчи илғор ҳисобланарди. Унинг участкасида машина-ускуна ёки аппаратнинг бирор қисми ишдан чиқиб қолса, дарҳол уста чақирилиб, авария ҳолатини тузатишга киришиларди. Сўнг ишчи план кетидан қувиб, компрессорни ёки станокни «аёвсиз» ишлатаверарди. Натижада яна авария содир бўларди. Бу билан ишчи ҳам, смена бошлиғи ҳам, мастер ҳам ҳисоблашмас эди. Константин Люцкан коммунистларни дастгоҳни авайлаб ишлатишга, брак қилмасликка, авария ҳолатларига йўл қўймай, ишлаб чиқариш планларини муттасил ошириб бажаришга даъват этди.

Комбинат партия комитети ҳаво тақсимлаш цехининг смена бошлиғи Константин Люцканнинг ташаббусини қувватлади ва уни цех, бўлимларнинг иш фаолиятига татбиқ этишни тавсия қилди. Компрессор цехининг коллективи бу ташаббусни биринчилар қатори қўллаб-қувватлади. Орадан кўп ўтмай, бу усул аммиак цехида ҳам жорий қилинди.

Г. И. Давидов, Н. В. Овчинников, Н. В. Иванов, М. Ортиқов, П. Ф. Белов, В. Л. Сухарев сингари ўнлаб коммунистлар Люцкан изидан бориб, нуқсонсиз ишлашда намуна кўрсатмоқдалар. Натижа ёмон бўлаётгани йўқ. Ўтган қисқа давр ичида корхонамизда брак маҳсулот чиқариш, авария ҳолатлари кескин камайди. Маҳсулот ишлаб чиқариш топшириқлари ошириб адо этилаётир. Коммунист Люцканнинг ташаббуси туфайли корхонада бир неча ўн минг сўмлаб давлат маблағи иқтисод қилиб қолинди.

Мен корхонамиздаги бир коммунистнинг ташаббуси, унинг меҳнатдаги авангардлик фаолияти ҳақида қисқагина ҳикоя қилдим. Комбинатимизда Константин Люцканга ўхшаш ўз касбига, меҳнатга меҳр-муҳаббат қўйган кишилар жуда кўп. Корхонамизда ҳар бир коммунист юбилей йилида дала меҳнаткашларига кўплаб минерал ўғит етказиб бериш, шу тариқа республикамизнинг 4 миллион тонналик улкан пахта хирмонига муносиб ҳисса қўшиш мақсадида ишлаяпти.

Ўтган хўжалик йилида биз ишлаб чиқарган минерал ўғитлар республикамиздан ташқари Тожикистон, Туркманистон, Қозоғистон Совет Социалистик республикаларига юборилди. Биз ишлаб чиқарган ўғитлар Иттифоқимиздаги ўнлаб область ҳамда районларнинг хўжаликларида мўл ҳосилга барака киритди. Буни деҳқонларнинг корхонамиз адресига миннатдорчилик билдириб йўллаган мактубларидан билса ҳам бўлади.

Бу йил корхонамиз яна кўп жойларга минерал ўғитлар жўнатаётир. Комбинат партия комитети юбилей йилида коммунистларнинг авангардлик ролини янада ошириб, маҳсулот сифатини яхшилаш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қиладилар.

П. КРУПИН.

Навоий химия комбинати партия комитетининг секретари.

ЧЎЛГА ҲУЖУМ

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шоймардон Қудратовнинг республикамизнинг барча меҳнаткашларига, пахтакорларига қарата ёзган очиқ хатига жавобан кўпгина пахтакор, механизаторлар чўлга парвоз қилмоқдалар. Бу ташаббусдан руҳланган Сурхондарё область пахтакорлари ҳам Шеробод чўлида ташкил этилган «Комсомолобод», «Советобод» ва Абдулла Набиев номли совхозларга кўчиб келмоқдалар. Яқинда Денов районидан 60 механизатор ва 25 уста пахтакор «Комсомолобод» совхозига кўчиб келди. Улар совхоздан ўзлари учун ажратилган 800 гектар ерда бўлим ташкил қилишди ва механизациялашган 8 та бригада тузишди.

Ҳозир чўлга келган оловқалбларнинг даласида иш қизғин.

Э. ЭШОНҚУЛОВ.

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ. 2-«Зомин» совхози бешинчи фермасининг чўпонлари қўзилатиш кампаниясини муваффақиятли ўтказмоқдалар. Ферма чўпонлари ҳозир 6300 бош совлиқнинг ҳар юз бошидан 130 тадан қўзи олдилар. Суратда: ферманинг илғор чўпони Қўшмурод Толоқов ва бош чўпон Ғайбулла Эрсолиев ўртоқлар ўз отаридаги қўйлари билан.

А. Горокрик фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ТАҚДИР

ЛАВҲА

Бир шингил узум бутун боғнинг қанақалигини айтиб туради. Бир инсон тақдири ҳам ўша мамлакат тақдиридан нишона. Ҳар бир киши тақдирида ўша қутлуғ, табаррук, пурвиқор инқилоб тонги шуъласининг акси бор.

— Чўпон бўлиш етти ухлаб тушимга кирганмас. Негаки, бобо калонимдан тортиб отамгача касби бўлак бўлган. Бугун эса, мен чўпонлигимга минг қатла шукур қиламан.

Бу, «Қизил чорвадор» совхозининг биринчи ферма бошқарувчиси Шодмонқул Мамановнинг сўзлари.

1936-йилларда Шодмонқул 15 ёшлар чамасидаги ўйинқароқ бола эди. Куз кунларининг бирида болалар жилдини бир-бирига отиб, чуввос босиб, сўнгги дарсдан чиқишди. У елкасига жилдини осганча қийчувларга қулоқ солмай, ҳеч чарсага қарамай, уйга югурди. Онаси кўпдан бери кўрпа-ястиқ қилиб ётар эди. У келганда сал-пал қаддини ростлади-да ўша заҳоти боши ястиққа яна шилқ этиб тушди. Шодмонқул муздай сувга чайилган рўмолчани онасининг мисдек пешанасига босди. Онанинг хира кўзларида аллақандай учқун йилт этди. У меҳрибончилик, айни пайтда илтижо билан ўғлига қараб қўйди.

— Ҳайрият, бир амаллаб бир бурда нонингни топиб еярсан.

Шодмонқулнинг бадан-баданига нимадир санчилгандай бўлди. Юраги «шув» этди.

— Болагинам, дастурхончи холангни чақириб келгин.

Шодмонқул устига тикан бостирилган пастакнина девордан бир сакраб, тупроғи билқиллаб ётган торгина кўчага тушди. У йўл ёқасига тўкилган ёнғоқнинг пўстини арчиб, хина сурган қизларникидай қўлларини тошга ишқаб ўтирган болаларни ҳам кўрмади.

Дастурхончи хола келди. «Одамнинг жони худонинг омонати, болам», деб онасининг олдидан қайтиб чиқди. Янтоқ ёқиб, қора қумғонни қайнатаётган Шодмонқул ҳеч нарсага тушунмас эди.

— Худо омонатини олди болам. Пешананг шўр экан. Бошингда отанг бўлса ҳам кошкийди. Онанг қазо қилди. — Дастурхончи болалардай бурнини тортиб пиқиллаб йиғлаб юборди. Шодмонқулнинг қўлидаги қумғон тушиб кетди. У йиғлар, назарида еру осмон тўнтарилиб айланар эди. Тиғрик қишлоғидаги «узр қариндош-уруғ» йўқ аёлнинг маърақасини ўтказишди. Расм-русм тугади.

Қотмагина Шодмонқул Зомин кўриқларининг жазирамасига қарамай, чумчуқдай қорнини тўйғазиш дардида йўлга тушди.

— Ёмда болалар уйи бор. Ўшанга бор.— дейишди одамлар.

—Укажон, сени ололмаймиз, бу ерда ўн ёшгача бўлган болалар тарбияланади.—деди болалар уйининг мудираси уни остонадан кузатиб қўяр экан.

Тарвузи қўлтиғидан тушиб у яна йўлга тушди. Бешбоғи қишлоғига келганида бир чол оёғини салланглатиб, эшагини ниқтаб кетаётган экан, у болани кўриб, эшагининг жиловидан тортди.

— Йўл бўлсин, чироғим?.

Шодмонқул бошидан ўтказганларни айтиб берди. Чол уни эргаштирди.

Дарвозага кампир югургилаб чиқди. Эшакдаги хуржунни туширар экан, ким бу, меҳмонми, деб сўради.

— Далада топиб олдим. Ўғлимиз бўлади.

Кампир қуроқ дастурхонини ёзиб, тандирдан нон узиб, заранг косада боланинг олдига қатиқ қўйди.

— Тортинманг болам, тортинманг. Одам-одамга ғанимат.

Улар туғишгандай бўлиб кетишди. Шодмонқул оёқларига чоруғ боғлаб, уйдаги мол-ҳол учун қўриқдан янтоқ териб юрди. У янтоқ териб юрган кезлари қирқ ёшлардаги қотмадан келган қийиқ кўз, қора одам қўй боқиб юрар эди. Унинг тақдири ўша одам билан гаплашгандан кейин бутунлай ўзгарди. У одам унинг юрагига чўпонлик ҳавасини солди. Бу киши Али Чалабоев эди. Зилқайдар деган зоотехник эса Али ёндирган алангани гуруллатди. Чўпоннинг таъғидан, келиннинг оёғидан дегандай, у ўз бахтини шу қўриқда топди. Алига шогирд тушди. Кейин уни катта чўпон — санитар тайёрлайдиган Пишағардаги ўн ойлик курсга юборишди. Уруш бошлангунга қадар у чўпонлик таёғини ерга қўймади. Ўша даҳшатли 22-июнда у ҳам эл қатори чўчиб уйғонди. Душманнинг юрагига найза санчиш учун курашга отланди. Ёмғирдай ёғаётган ўқлар ичида юрди. Неча бор ер тишлади, эмаклаб олдинга сурилди, ҳокипудрат душманни янсон қилишда юрагининг қўрини қўшди. Бетоблиги туфайли аскарликдан қайтарилди. Яна чўпонлик касбини қилди.

Шодмонқул 1948 йилгача ветеринария-санитари, ветеринария техниги лавозимларида ишлади. 1948 йилдан 1953 йилгача 4-фермада бошқарувчилик қилди. Халқда «бошлиқ бўлиш осон, бошқариш қийин» деган нақл бор.

1953 йили Сариоғочдаги совхоз директорлари, бўлим бошқарувчилари тайёрлайдиган курсга ўқишга юборилди. Бутун иттифоқ миқёсидаги бу курс унинг истеъдоди такомиллашишида бир кўприк бўлди.

1954 йилда 1-фермада калбакилик, ўғирлиш сезила бошлади. Ферма ўтириб қолди. Совхоз дирекцияси ишнинг кўзини биладиган Шодмонқул Мамановни илғор 4-фермадан қолоқ 1-фермага бошқарувчи қилиб ўтказди. Янги фермада аҳвол оғир эди. Собиқ ферма мудири ишни расво қилган эди. Ҳаммаёқ чатоқ, 14 минг молдан бир ойда 700 таси кам келган. Сохта ҳужжатлар, қўйларни бўри бўғизлаб кетди, деган баҳоналар рўкач қилинган. Шодмонқул келгач фермада жонланиш борган сари сезила борди.

Ҳозир ферма Сирдарё областида энг илғор хўжаликлардан бири — «Қизил чорвадор» совхозининг карвонбошиси. Ферма бир неча бор СССР Халқ хўжалиги ютуқлари выставкасининг дипломини олди, медаллари билан мукофотланди. Шодмонқул эса энг яхши кўрсаткичларга эришиб, районда илғор бўлганлиги учун 1959 йилда Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ходимларининг Тошкентда ўтказилган қурултойида қатнашди. Ўшанда у ҳар 100 совлиқдан 100 тадан қўзи олгани учун ферма довруқ бўлганини кулимсираб эслади. Ҳозир, деди у, — ҳар 100 совлиқдан 150-160 га етказиб қўзи олмасанг калтак еганинг егай.

— Ҳозир чўпон учун балиқнинг сутидан бўлак нима десангиз муҳайё, — дейди Шодмонқул, — устма-уст мукофот олишади. Уйларида шаҳардагидай мебеллар. Биз чўпонликни бошлаган кезлар чўпонлар серкага юкини ортиб, кўчиб юришар эди. Кейин туя аравалар пайдо бўлганда қандай севинганмиз. От қўшилган аравани-ку, нимасини айтасиз. Ҳар фермада бўлса битта ё иккита туями, отми, ҳўкизми араза бўлгувчи эди. Энди-чи? Ҳар хил маркадаги машиналар тирбанд.

Шодмонқул Маманов бошчилик қилаётган ферма ҳақиқатан областдаги донг қозонган фермалардан бирига айланди. У бу фермага ўн уч йилдан бери муттасил раҳбарлик қилмоқда. Келинг рақамларга, юксалишларга бир назар солайлик.

1954 йилда фермада фақат қўйчилик ривожланган эди. 12 минг атрофида қўй бўлиб, ҳар 100 совлиқдан 89 тадан қўзи олиниб, план зўрбазўр бажарилган эди. Ҳар қўйдан ўртача 2 килограмму 300 грамм жун олинганди.

Энди-чи? Фермада 24 мингга яқин қўй бўлиб, шундан 18 минг тачаси совлиқ. Ҳар 100 бош қўйдан 132-133 тадан қўзи олинади. Ҳар қўйдан 4 килограмму 100 граммдан жун қирқилади. Ўтган йили пландаги 6682 дона қоракўл тери ўрнига 9691 та қоракўл тери топширилди. План 146 процент бажарилди. Ферма 1966 йили план бўйича 365562 сўм ўрнига 484774 сўм даромад олди.

Юбилей йилидаги режалар. Ҳар 100 бош совлиқдан 135 тадан қўзи олиш, 9455 бошини наслга қолдириш. Бу планга нисбатан 30 процент кўп демакдир. 11 минг донага яқин қоракўл тери сотиш, яъни планга нисбатан 40 процент ортиқ тери топшириш.

Айтилган сўз — отилган ўқ. Шодмонқул Маманов бошлиқ ферма чорвадорлари буни яхши тушунадилар. Улар бу йил ҳам беллашганда ҳеч кимга ютқазмаётирлар. Қўзилатиш тугай деб қолди. Натижалар чакки эмас. Мажбурият ошириб бажарилади. Бу уларнинг Улуғ инқилоб тўйига қилган совғалари бўлади.

Дарвоқе, сўз инқилоб ҳақида кетди. Ана шуларни ўйларканман Шодмонқул Маманов қуйидагиларни айтди:

— Ўн беш ёшимда осмондаги ойдай ёлғиз қолдим. Улуғ Инқилоб бўлмаганда, шу инқилобнинг нури билан йўғрилган кишилар бўлмаганда менинг тақдирим нима бўларди, билмасдим.

А. ЭШОНОВ.

«Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбири.

КОЛХОЗ ЧЕВАРЛАРИ

ХОТИН-ҚИЗЛАРИМИЗ ҲАҚИДА

Унинг исми Мукаррама. Мўъжазгина жувон. Гапирганида киприклари пирпираб, майин жилмаяди.

— Барака топкур, жуда баҳоси йўқ аёл-да, — дейди колхоз партия комитетининг секретари Қорабоев, — Мукаррамманинг билгани меҳнат. Икки йигитнинг ғайрати бор десам янглишмайман.

Дарвоқе, суҳбатимиз она ер ҳақида. Мукаррама шу ернинг ҳар бир қаричига меҳр қўйиб, ундан олтин ундиряпти. Пилла вақтида онасининг қўлидан ишини олади. Тонг оқармасданоқ барра барг кесиб келади.

Йиллар ана шундай меҳнат билан ўтаверди. Мелибуви қариди, Мукаррамманинг билагига куч тўлаверди. Уёғини қўйинг, фақат ўтган йилнинг ўзида Мукаррама уч қути ипак қуртини парваришлаб, 336 килограмм аъло сорт пилла топширди.

Пилла топшириб бўлингач, у далага чиқиб кетди. Бир кун ишдан қолганини ҳали ҳеч ким кўрган эмас. Пахта чаман-чаман очилганда эса, Мукаррама Зуҳра юлдузини қаршилаб пайкал оралади. Кеч кузгача ўн ярим тонна «оқ олтин» уйиб қўйди. Бир йилда икки хил туҳфани қўш-қўллаб тутган бу оқила аёлдан эл рози... Демак, у кумуш ва олтин топширди Ватанига!

Унинг ишигина эмас, турмуши, одоби ҳам элга манзур. Шунинг учун ҳам колхоз аҳли суяги меҳнатда қотган элсевар аёлни Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига сайлади.

Охунбобоев районидаги Калинин номли колхозда Мукаррама каби аёллар оз эмас. КПСС XXIII съездининг делегати, пилла бригадасининг бошлиғи Маърифат Ёқубова, Қориёхон Холбобоева, Меҳмонбуви Мирзаева, Отика Мадаминова, Зайнаб Ғафурова, Раҳимаой Ҳамдамова сингари пиллачилар ана шулар жумласидан.

Ўтган йили колхоз Ватанга пландаги 35 тонна ўрнига 50 тонна пилла топширди. Бу йилги марра янада улкан.

Колхоз пиллачилари районда биринчиликни қўлдан бермай, беш йиллик планни уч йилда бажаришмоқчи. Чунки, бу ерда Мукаррама сингари ишчан, чевар аёллар кўп!

С. МАҲМУДОВА,

«Совет Ўзбекистони» мухбирлар постининг аъзоси.

ЗАРАФШОНДА ШОДИЁНА

15 май. Эрта тонгданоқ, Зарафшон дарёси бўйларида карнай-сурнай садолари, қизиқчи-аскиячиларнинг хандон кулгулари янграй бошлади. Қирғоқдан-қирғоққа урилиб, пишқириб оқаётган дарё суви қуёш нурида ялтирайди. Майин эсаётган шабада байроқчаларни ҳилпиратмоқда. Қушлар дарёга тўш уриб, чуғурлашиб учмоқда.

Бу ерга бундан роса 42 йил муқаддам кетмон билан Жилвон каналини қазиган, деҳқонлар теша билан дарахт кесиб, Зарафшонга сепоя ташлаган мироблар, қудратли машина-механизмлар билан Аму—Бухоро машина каналини қурганлар, Навоий нурчилари, Газли оловкорлари, Вобкент, Ғиждувон, Ромитан, Бухоро районларининг пахтакорлари, узоқ-яқиндан келган меҳмонлар тўпланишган. Улар Зарафшон дарёсининг Тошработ участкасида бунёд этилган Шофиркон гидроузелининг ишга тушириш шодиёнасига келишган.

Зарафшон дарёсидан бир теран бўйи баланд тўғон усти катта минбарга айланган. Кўп минг кишилик митингни Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Қ. Муртазоев кириш нутқи билан очди.

— КПСС ленинчи Марказий Комитети ва Совет ҳукумати, — дейди ўртоқ Қ. Муртазоев, — Бухоро областида олиб борилаётган жуда катта ҳажмдаги ирригация ва мелиорация ишларига доимо катта эътибор бериб келаётир. Партия Марказий Комитетининг тарихий Май (1966) Пленуми ана шу буюк ғамхўрликнинг ёрқин намунасидир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати область қишлоқ хўжалигининг сувга бўлган эҳтиёжини тўлароқ қондириш

ШОФИРКОН ГИДРОУЗЕЛИ ИШГА ТУШДИ

мақсадида 1966 йил августида Шофиркон гидроузелини қуриш ҳақида қарор қабул қилган эди. Бугун биз ана шу гидроузелни ишга тушириш маросимига тўпландик. Шу минбардан туриб, барча қурувчиларни, ирригаторларни, инженер-техник ходимларни, қурилишда актив иштирок этган меҳнаткашларни муборакбод этамиз. Бугун ишга туширилаётган гидроузел қурилишига 1 миллион сўмдан ортиқ давлат маблағи сарфланди. Қурувчилар Зарафшон дарёсини тўсиб, секундига 530 кубометр сув ўтказадиган иншоотни битказдилар. Бу гидроузел Вобкент, Ғиждувон, Ромитан ва Бухоро районларидаги салкам 70 минг гектар ерда суғориш ишларини яхшилайди. Бир неча минг гектар ерни ўзлаштириб, пахтазорлар, мевали боғлар барпо этиш имконини беради.

Митингда сўзга чиққан «Амубухарканалстрой» бошқармасининг бошлиғи В. Цой жонкуяр қурувчиларни улуғлади. М. Раҳимов, И. Бозоров, Т. Бобомуродов, Н. Ҳамроев, С. Умиров ўртоқлар канал қурилишида ғайрат билан ишладилар.

— Мен деҳқонман, — деди Ғиждувон районидаги Ленин номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қизбиби Ҳусейнова, — сизлар барпо этган канал районимиз хўжаликларида деҳқончилик маданиятини оширишга, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштиришга хизмат қилади.

Митингда СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министри Е. Е. Алексеевский, Вобкент район партия комитетининг биринчи секретари Ж. Орипов, бетончилар бригадасининг бошлиғи У. Ҳакимов ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Митингда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қатнашди ва нутқ сўзлади.

Митингда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари И. Г. Анисимкин ва Н. М. Матчонов ўртоқлар қатнашдилар.

Гидроузелда ёдгорлик монументи очилди. Монументда «Октябрь 50 йиллиги» номли Шофиркон гидроузели қурувчиларини шарафловчи сўзлар битилган. Митингда қурувчиларга Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари топширилди.

Зарафшон дарёсида қурилган «Октябрь 50 йиллиги» номли Шофиркон гидроузелининг схемаси.

ХАЗИНАНИНГ ОЛТИН КАЛИТИ

БУХОРО, (14-Май, «Совет Ўзбекистони» мухбиридан) Илгари «Бухоро қуввати исломи дин аст», — деган нақл бор эди. Эндиликда Бухорони республикамиз халқ хўжалигининг дармони, қуввати десак арзийди. Дарҳақиқат, мамлакатдаги энг йирик табиий газ ва олтин конлари бу қадимий тупроқда топилди. Газимизнинг шуҳрати оламга ёйилди. Мана энди хазинатопарлар металлурглар билан ҳамкорликда Бухоро областида саноатимизнинг яна бир янги тармоғини — олтин саноатини барпо этмоқдалар. Қизилқум олтинининг таърифини эшитган бўлсангиз керак. Лекин яна икки оғиз гапириб ўтсак ортиқча бўлмас. Мурунтовда олтин маъданлари ер юзасига яқин жойлашган. Уларни экскаватор билан қазиб олиш мумкин. Мутахассисларнинг фикрича, Мурунтов олтинининг таннархи мамлакатда энг арзон бўлади.

Беш йиллик план режаларига кўра Мурунтовда йирик олтин комбинати қурилиши керак. Ҳозир Қизилқумда ишлаб, республика индустриясининг янги тармоғини бунёд этаётган одамларнинг қалби ҳам шу ният билан тепмоқда. Саҳрода олтинтопарларнинг Зарафшон деб аталган муҳташам шаҳри қад кўтармоқда. Ана шу шаҳарга кираверишда ўрнатилган ёдгорлик — мармар тошга: «Бу ерда партия даҳоси, халқ иродаси билан Зарафшон шаҳри қурилади», — деб ёзиб қўйилган. Ҳозир қурувчилар бўлажак шаҳарда бетон заводи, темир-бетон маҳсулотлари полигони, арматура цехи, тош карьери, шағал майдалаш заводи ва шунга ўхшаш бир қанча корхоналарни ишга туширдилар.

Зарафшон шаҳри совет халқларининг буюк яратувчилик кучи, қардошларча ҳамкорлиги билан тикланмоқда.

МУРУНТОВ ОЛТИН САРАЛАШ ФАБРИКАСИГА ПОЙДЕВОР ҚУЙИЛДИ

<> <>

Шаҳарнинг келажаги порлоқ. Бугун Зарафшон шаҳрида мамлакатимизда энг йирик бўладиган Мурунтов олтин саралаш фабрикасига пойдевор қўйилди. Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги арафасида қурила бошлаган бу қудратли корхона Ватанимиз иқтисодий қудратини яна ҳам оширишга хизмат этади.

Олтин саралаш фабрикасига пойдевор қўйилишига бағишланган митингни Навоий шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ В. Сегедин очди. Митингда Қизилқум геология экспедициясининг бошлиғи К. Шулятников геологлар номидан сўзлади.

Митингда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов қатнашди ва нутқ сўзлади.

Митингда СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министри Е. Е. Алексеевский, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари И. Г. Анисимкин, Н. М. Матчонов, Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазоев ўртоқлар қатнашдилар.

Т. НАЗИРОВ.

Иосиф Седракович ГАЗАРЬЯНЦ

Ўзбекистон ССР сув хўжалиги қурилиши Бош бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари, КПСС аъзоси Иосиф Седракович Газарьянц узоқ давом этган оғир касалликдан кейин 15 майда 69 ёшида вафот этди.

Иосиф Седракович ўз умрининг яқин 50 йилини меҳнат фаолиятига сарфлади. И. С. Газарьянц 1918 йилдан 1942 йилгача хўжалик ишларига раҳбарлик қилди. У 1942 йилдан 1944 йилгача Ўзбекистон ССРнинг СССР ҳукумати ҳузуридаги доимий вакилининг ўринбосари эди. 1944 йилдан 1948 йилгача Ўзбекистон ССР Тўқимачилик саноати халк комиссарининг ўринбосари бўлиб ишлади. Шундан кейинги тўрт йил мобайнида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги моддий-техника таъминоти бошқармаси бошлиғининг ўринбосари ва бошлиғи вазифасида бўлди. Сўнгра республика маориф министрининг ўринбосари бўлиб ишлади.

Иосиф Седракович 1954 йилдан то умрининг охиригача ўзининг бутун кучи, бой тажрибаси ва чуқур билимини Ўзбекистонда ирригацияни ва сув хўжалиги қурилишини ривожлантиришга бағишлади. У республикага ғоят зарур бўлган ана шу иш билан сув хўжалиги министрининг ўринбосари ва Узглавводстрой бошлиғининг биринчи ўринбосари лавозимида ишлаган чоғида шуғулланиб келди.

Иосиф Седракович юксак ташкилотчилик қобилиятларига, зўр ишчанлик ва ташаббускорлик маҳоратига эга эди.

И. С. Газарьянц ҳамма жойда, ҳамиша ҳалоллик ва принципиаллик, софдиллик ва камтарлик намуналарини кўрсатди.

И. С. Газарьянц Ватан олдидаги катта хизматлари учун Меҳнат Қизил Байроқ ордени, икки марта «Ҳурмат Белгиси» ордени ва медаллар билан мукофотланди.

Иосиф Седракович Газарьянцнинг порлоқ, унутилмас хотираси қалбларимизда доимо сақланади.

Ш. Р. РАШИДОВ, Е. С. НАСРИДДИНОВА, Р. Қ. ҚУРБОНОВ, И. Г. АНИСИМКИН, В. Г. ЛОМОНОСОВ, Н. Г. ЛЯШЧЕНКО, Н. М. МАТЧОНОВ, М. М. МУСАХОНОВ, Р. Н. НИШОНОВ, М. А. АБДУРАЗЗОҚОВ, С. Р. РАСУЛОВ, М. Т. ТУРСУНОВ, А. С. АБДАЛИН, С. О. АЗИМОВ, Г. А. ГАБРИЕЛЬЯНЦ, С. К. ЗИЕДУЛЛАЕВ, И. В. МАРЦИНЮК, М. З. МИРЗААҲМЕДОВ, А. Р. ХУЖАЕВ, Т. Г. ЗИНИН, А. И. ТИХОМИРОВ, В. Н. КУЛИКОВ, И. В. БАБКОВ, С. М. МАМАРАСУЛОВ, Н. Р. ҲАМРОЕВ, Н. Ж. ХУДОЙБЕРДИЕВ.

И. С. ГАЗАРЬЯНЦНИНГ ДАФН ЭТИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Республика Министрлар Советининг қарори билан И. С. Газарьянц дафнини уюштириш учун Н. М. Матчонов (раис), С. М. Мамарасулов, Н. Р. Ҳамроев, Х. А. Асомов ва Х. У. Умаров ўртоқлардан иборат ҳукумат комиссияси тузилди.

И. С. Газарьянц жасади солинган тобут Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг биносига қўйилди.

Марҳум билан 16 май соат 15 дан 17 гача видолашув мумкин. Дафн маросими Боткин кўчасидаги шаҳар қабристонида бўлади.

ВЕНГРИЯ — ЎЗБЕКИСТОНДА

Бугун Тошкентда венгер маданияти декадаси бошланади. Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг кўргазмалар залида Венгрия бадиий фотография ва ҳужжатли фоторепортажлар кўргазмаси, Санъат саройида эса венгер рассомларининг плакатларидан ташкил этилган кўргазма очилди. Суратларда: кўргазма залларида.

И. Глауберзон фотолари.

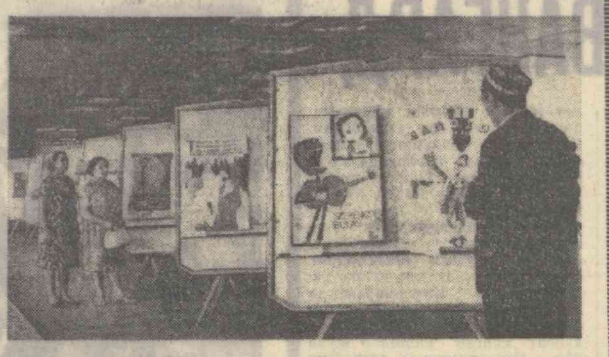

● Совет ҳукуматининг АҚШ ҳукуматига норозилиги
● Халқаро социал-таъминот уюшмаси сессиясида
● Швеция коммунистларининг анжуманида
● Коммунист Иосидзи Каваками Такацуки шаҳар мажлиси раисининг ўринбосари қилиб сайланди

Халқаро ҲАЁТ

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ НОТАСИ

Япон денгизида Америка ҳарбий кемаларининг қонунга хилоф ва хатарли ҳаракатлари муносабати билан 13 майда СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. С. Семенов АҚШ элчиси Л. Томпсонга Совет ҳукуматининг АҚШ ҳукуматига норозилик нотасини топширди.

Нотада айтиладики, 1967 йил 8 майда Американинг сув ости кемаларга қарши курашувчи «Хорнет» авианосеци, иккита сув ости кемаси, олтита эсминци, бешта соқчи кемаси ва иккита танкердан иборат ҳарбий кемалар отряди Америка—Япония қўшма ҳарбий машқини ўтказмоқ учун Сангар бўғози орқали Япон денгизига ўтди. Машқда қатнашаётган кемалар Совет соҳилига бир неча марта жуда яқин масофада яқинлашиб келдилар.

Япон денгизида шундай машқлар ўтказаётган Америка кемалари мавжуд халқаро нормалар билан ҳисоблашмаётирлар, денгизда кемалар тўқнашувининг олдини олувчи халқаро қоидаларни қўпол равишда бузмоқдалар ва шу денгизда турган Совет кемаларига хатарли яқин масофада яқинлашиб, бу кемаларга нисбатан қонунга хилоф бир қанча ҳаракатлар қилмоқдалар.

Натижада 517-рақамли Америка эсминци Совет эсминцларининг дастлаб биттаси билан, сўнгра эса иккинчиси билан тўқнашиб, бу эсминцларга бир қанча шикаст етказди.

Совет кемалари командирларининг бардош бериши туфайлигина катта тезликда келаётган кемалар тўқнашганлигининг бундан кўра жиддийроқ оқибатлари рўй беришига йўл қўйилмай қолди.

Америка ҳарбий кемаларининг мазкур ҳаракатлари атайин, қасддан қилинганлигига ва халқаро ҳуқуқ нормаларини қўпол равишда бузишнинг ўзи эканлигига, Совет соҳилларига яқин жойда Америка — Япония ҳарбий машқларини ўтказишнинг ўзига эса атайин ташкил этилган ва иғвогарликдан иборат ҳарбий намойиш дейишдан бошқача баҳо бериб бўлмаслигига ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

Америка ҳарбий кемаларининг хатти-ҳаракати ва конкрет фактлар кимдир ўйлаб чиқарган ва АҚШ давлат департаменти Вашингтондаги Совет элчихонасига берган ўзининг баёнотларида ҳимоя қилишга уринаётган сохта даъволарнинг ёлғонлигини кўрсатиб турибди.

СССР ҳукумати ўзининг нотасида Америка ҳарбий кемаларининг мана шу қонунга хилоф ва хатарли ҳаракатлари сабабли кескин норозилик билдириб, айбдорларни жазолашни ва келгусида бундай иғвогарлик ҳаракатларининг бўлишига йўл қўймаслик учун тегишли чоралар кўришни талаб қилади.

ШВЕЦИЯ КОМПАРТИЯСИНИНГ XXI СЪЕЗДИ ОЧИЛДИ

СТОКГОЛЬМ, 13 май. (ТАСС). Бугун Стокгольмдаги Халқ уйида Швеция Коммунистик партиясининг навбатдаги XXI съезди очилди. Съездни Швеция Компартиясининг раиси К. Х. Херманссон очди.

Съездда 300 делегат, партия правлениесининг 60 аъзоси ва правление аъзолигига кандидатлар, Шимолий Европа мамлакатларидаги бир қанча коммунистик ва социалистик партияларнинг вакиллари қатнашмоқда.

Швеция Компартиясининг XXI съездини ўтказиш партиянинг 50 йиллиги юбилейи билан бир вақтга тўғри келди. Шу муносабат билан залда партияга 1917 йилда кирган бир группа ветеранлар ўтиришибди.

Тўрт кун мобайнида съезд қатнашчилари правлениенинг ҳисобот докладини, партия программаси ва уставининг лойиҳаларини, шунингдек партиянинг номини ўзгартириш тўғрисидаги таклифларни муҳокама қиладилар. Правлениенинг ва ревизия комиссиясининг янги состави сайланади.

ЯПОНИЯ ПРОГРЕССИВ КУЧЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

ТОКИО, (ТАСС). Япония тарихида биринчи марта коммунистик партия вакили Осака яқинидаги Такацуки шаҳар мажлиси раисининг ўринбосари бўлди. Бу лавозимга Япония Коммунистик партиясидан депутат Иосидзи Каваками сайланди. Шунингдек мажлис раиси қилиб оппозиция кучлари вакили социалист Гнити Кавасэ сайланди.

СОЦИАЛ ТАЪМИНОТ ТЎҒРИСИДА МУНОЗАРА

ЛЕНИНГРАД, 13 май. (ТАСС). Таврия саройи тўрт кундан бери социал таъминотининг турли жиҳатлари устида ўтказилаётган халқаро мунозараларнинг маркази бўлиб турибди. Африка, Осиё, Америка ва Европа мамлакатларида социал ёрдам кўрсатиш манзарасини тасвирлаб берган докладлар муҳокама қилинмоқда. Бу докладлар муҳокамаси Халқаро социал таъминот уюшмаси Бош Ассамблеяси XVI сессияси делегатларининг диққат марказида турибди.

Думалоқ стол атрофида бўлаётган мунозара қатнашчилари халқаро анкеталар тарқатиш йўли билан махсус социалистик тадқиқот ўтказиш кераклигини айтдилар. Шу мавзу устида бошланган музокарани Ўзбекистон ССР социал таъминот министри В. С. Содиқова бошлаб берди. У, жумладан шуни айтиб ўтдики, республикадаги 1.700 корхонада, муассаса ва совхозларда пенсия масалалари билан шуғулланувчи комиссиялар жамоатчилик асосида ишлаб турибди.

Халқаро социал таъминот уюшмаси доимий комитетларининг мажлисларида қизғин фикрлашув бўлиб ўтди. Қарилик ва инвалидликдан страхование қилиш комитетининг мажлисидаги мунозара ҳамма қитъалардаги 112 мамлакатда шу ишлар қандай аҳволдалиги билан танишиб чиқишга асосланди.

Халқаро социал таъминот уюшмаси мана шу давлатлардан фақат 75 тасигина қарилик ва инвалидлик сабабли таъминот бериб туриш, етти мамлакатда эса фақат қарилик сабаблигина таъминот бериб туриш мавжудлигини аниқлади.

Халқаро социал таъминот уюшмаси кенгашининг ассамблея доирасида бўлиб ўтган ўн саккизинчи сессияси уюшма составига янги аъзоларни — Бурунди ўзаро ёрдам кассаларининг миллий федерациясини ва Сенегал қишлоқ хўжалик районларидаги ўзаро ёрдам кассасини қабул қилди. Эндиликда Халқаро социал таъминот уюшмаси ҳақиқий аъзоларининг составида 221 ташкилот бор.

Бу суратда тасвирланган манзарани оддий гимнастика машғулоти деб ўйламанг. 3 метрлик амплитуда билан тебранадиган, баландлиги 280 метр келадиган Эйфель минорасининг устида жойлашган майдончада совет эстрадасининг артисти, оддий рус йигити Геннадий Попов ўзига хос машқ қилмоқда. У Москванинг «Мюзик-Холл» эстрадаси составида Францияда меҳмон бўлган эди. Унгача дунёда бирор киши ана шу минора устида бундай машқ қилмаган.

ТАСС фотохроникаси.

ФУТБОЛ
ЧЕМПИОН ҒОЛИБ ЧИҚДИ

«Динамо!». Шу оддийгина бир сўз қанчадан-қанча кишиларни ҳаяжонга солади, тўлқинлантиради, узоқ ва чуқур хаёлларга олиб кетади. Гўё, спортнинг бутун тақдири шу сўз билан боғлангандай, биринчи футбол командаси шу ном билан аталгандай туюлади. Совет спортининг шоншуҳрати учун тинмай курашаётган олий лигадаги 19 баҳодирнинг 4 таси шу ном билан аталади. Хоҳ ўн марта мамлакат чемпиони ёрлиғини олган москваликлар, хоҳ ўзига хос тактик маҳорати билан «жанубликлар» деб ном олган грузин футболчилари ёки ҳар қандай кучли командаларни доғда қолдирадиган Белоруссиянинг чарм копток усталари бўлсин, буларнинг қайси бири футбол ишқибозларини ўзига мафтун этмаган дейсиз.

Лекин, буларнинг ичида энг паҳлавони, «даҳшатлиси» қавс ичида «Киев» деб ёзиб қўйиладигани билан «Пахтакор»нинг беллашиши кутилар эди. Шунинг учун ҳам Ўзбекистонлик футбол ишқибозлари ҳаяжонда: кишининг ҳаёли беихтиёр, ўтган йилги чемпионат якунларига кетади. Киевликлар бултур ҳаммани ҳайратда қолдириб, мусобақалар тугашидан 6 тур олдиноқ, чемпион бўлиб олдилар. Улар футболимиз умумий тараққиётидан анча ўзиб кетдилар. Энди уларга етиб олиш мумкин бўлмай қолди, деган мулоҳазалар оғушида бултурги ҳафталик «футбол»ларни қайта-қайта варақлаб чемпион ҳақидаги мутахассисларнинг фикрларини ахтарамиз. Чемпиондан 9 очко орқада қолган, кумуш медаль кавалери ростовлик армиячиларнинг бош тренери Иосиф Бецанинг «Киевлик динамочилар каби асосий ва резерв составларида ҳар томонлама етук ўйинчиларга бошқа ҳеч бир команда эга эмас. Фақат уларгина ҳатто жаҳон чемпионатида қатнашган ўйинчиларни ҳам запасда ушлаб туриш имкониятига эга» деган сўзларини хизмат кўрсатган спорт мастерлари Н. Старостин, И. Нетто, Г. Качалин ва бошқа мутахассисларнинг фикрлари билан таққослаймиз. Ҳақиқатан ҳам, «А» класси иккинчи лигасининг 2-подгруппасидаги командаларнинг ярмидан кўпини ташкил қилган Украина командалари у ёқда турсин, биринчи лиганинг «Шахтер», «Черноморец», «Заря» командалари ҳам «Динамо»га резерв етказиб бермоқдалар.

Ҳаяжонимиз ортган сари турнир жадвалига назар ташлаймиз: «Динамо» (Киев) 12 очко билан бу йил ҳам биринчи ўринда бормоқда. Команданинг тахминий составидаги ўйинчилар рўйхати. Гарчи, тахминий рўйхатда Сабо, Медвидь, Бишевецлар кўринмаса ҳам Шчеголков, Турянчик, Островский, Соснихин, Биба, Серебрянников, Хмельницкий, Паркуянлар юракка ғулғула соларди. Борис Аркадьевичнинг «Рақибимизнинг СССР терма командасидаги ўйинчилари Глазгодан Тошкентга етиб келишади» деган хабари устимиздан совуқ сув сепгандай бўлди.

Йўқ, ҳаёл дарров ўзгаради: Ўзимизни бир оз босиб олиб, ахир «Пахтакор»нинг дублерлар состави 1:0 ҳисобида ғалаба қозонди-ку, деймиз.

Нихоят, «Пахтакор» учун мавсумда энг масъулиятли бўлган мусобақа бошланди. 60 минглик стадион трибуналари хамма ишқибозларни сиғдира олмади. Бутуниттифоқ категорияли судья А. Зверев ўйинчиларни майдонга чақирди.

Ўйиннинг дастлабки дақиқаларида майдон эгалари анча уюшқоқлик билан ўйнаб, дарвозабон Банниковни таҳликага сола бошладилар, ҳатто уч марта бурчак тўпи тепиш ҳуқуқига ҳам эга бўлдилар. Лекин ўйиннинг ўрталарига борганда чемпион чемпионлигини кўрсатди: 32 ва 38-минутларда электр таблода Медвидь ва Бишевец деган фамилиялар, «Пахтакор» — «Динамо» — 0 : 2 рақамлари пайдо бўлди. Ўйиннинг иккинчи ярмида меҳмонлар чарчаб қолдиларми, ёки ҳисобларидаги иккита тўп билан хотиржам бўлдиларми, ҳар холда ўйинни бир оз сусайтирдилар. Шундай вазиятда ҳам мезбонлар дарвозани эгаллаш йўлида рўй берган бир неча аниқ имкониятлардан фойдалана олмадилар. «Пахтакор» ўз майдонида биринчи марта мағлубиятга учради.

А. МАЪЗУМОВ.

СПОРТ ҲАНГОМАЛАРИ

«СВИММИНГ УОРЛД» АГРЕССИЯ ТАРАФДОРИ

Бу қирра бурун, сочини орқасига тараган, баланд бўйли йигит Римда 1960 йилда ўтказилган олимпиада пайтида ҳурмат пьедесталига икки марта чиққан эди. У 200 метр масофага баттерфляй билан сузишда ва 4Х200 метр эркин сузиш эстафетасида қатнашиб, 2 та олтин медаль олган эди. Ҳозир бу медаллар Индианополисда қайси бир шкафда ётган бўлиши ва ҳафтада икки марта уй бекаси томонидан ҳўл латта билан артиб турилган бўлиши мумкин. Тройнинг ўзичи? У қаерда?

Бу саволга АҚШда чиқадиган «Свимминг Уорлд» журнали жавоб берди. «Трой АҚШ ҳарбий-денгиз флотининг лейтенанти сифатида ҳали ҳам сузувчиликни давом эттирмоқда. Бироқ, мусобақалар мутлақо жиддий характердадир».

Сузувчиликни давом эттирмоқда, дегани нимаси? Маълум бўлишича, Трой АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясида иштирок этаётган эмиш. У тўқайзорларда уруш олиб бориш учун махсус ҳаракат қисмига ёзилган. АҚШда таълим олган патентли жаллодлардан ташкил этилган бу қисмлар Жанубий Вьетнамнинг тинч аҳолисига ва Миллий озодлик фронти жангчиларига қарши қирувчилик экспедициясини ўтказмоқда.

Америка журналининг боши осмонда: олимпиада чемпионига спортчилик маҳорати янги касби — жаллодликда ҳам қўл келяпти. Америка сузувчиларининг эҳтиёжи тўғрисида ҳикоя қилишга чақирилган бу матбуот органи очиқдан-очиқ жиноятнорона агрессияни ҳимоя қилмоқда. У олимпиада чемпиони каби юксак шарафни жаллод касбидан шарманда ли касбга алмаштирган спортчининг «маҳорати»ни мақтамоқда.

РОУЗ РАМСЕЙНИ ТИНЧЛАНТИРМОҚДА

Халқаро футбол федерациясининг президенти Стенли Роуз Мексикага қилган узоқ сафаридан ватанига қайтиб келиши биланоқ Англия миллий терма командасининг тренери, Лондон турнирининг триумфатори Альф Рамсей билан учрашди. Англия матбуоти иккала «футбол кити» нинг суҳбати ҳақида батафсил хабар берди. Рамсей Мексикадаги баланд тоғ шароитидан ташвишланаётганлиги ҳақида гапирди. Чек бўйича Англия 18 финалда Гвадалахардаги стадионда (денгиз сатҳидан 1524 метр баландликда) ўйнаши керак. Бундан ташқари Англия Мехико-Ситида (денгиз сатҳидан 2268 метр баландликда) финал учрашувларда ҳарқандай шароитда ҳам қатнашиши мумкин деб ишонч билдирди.

Стенли Роуз ўз ватандошини тинчлантиришга ҳаракат қилиб кўрди. «Мен 71 га кирган бўлишимга қарамай, Мексика тоғларида ўзимни жуда яхши ҳис қилдим, — деди ФИФА президенти. — Мен зинапоялардан уёққа, бу ёққа югуриб кўрдим. Стадионлардаги ва қўшимча хоналардаги барча жойларни қарадим. На иссиқ ва на қуруқ ҳаво менга таъсир қилди».

Бироқ, Роузнинг гаплари афтидан Рамсейни ҳеч тинчлантира олмади. «Шу йил ёздаёқ, — деди у, — Мексикага ўзим бориб келаман. Чунки кимни у ерга борган бўлса, ўз таассуротлари ҳақида мутлақо ҳар хил фикрни айтишяпти».

ЭЙСЕБИО СОТИЛАРМИШ

Европадаги йирик профессионал футбол клублари Лондон биринчилигининг энг яхши бомбардири Эйсебиони сотиб олиш учун қизғин савдо-сотиқ қилмоқдалар. Яқинда бу кампанияга Италияда «миллионер клуб» деб ном чиқарган «Интернационале» (Милан) клуби ҳам қўшилди. Клуб президенти Анжело Моратти шундай деди:

— Биз Эйсебиони олишдан манфаатдормиз. «Бенфика» клубига «қора пантера» учун 500 минг доллар беришга тайёрмиз. Эйсебио ғоят буюк футболчи. Ҳар қандай клуб уни ўз составига оладиган бўлса анча кучли бўлиши турган гап.

Бу таклифга Португалиядан шошилинч жавоб келди. «Агар Эйсебиони сотадиган бўлсак, фақат 1 миллион долларга сотамиз». «Бенфика» хўжайинлари журналистларга ана шундай «ишонч» баёноти топширдилар. Репортерлар ўз навбатида Италияда Мораттидан буни шарҳлашни илтимос қилганларида «Интернационале» президенти шундай жавоб қайтарди:

— Мен 500 минг доллар бераман деганман. Бошқа бир цент ҳам оширмайман. Эйсебио учун 1 миллион доллар тўламаймиз. Ҳар ҳолда музокараларни бошлаш мумкин.

Умуман, «Аукциондаги Эйсебио» операцияси қизғин давом этмоқда. (АПН).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25—Эстрада концерти, 9.30 — Симфоник куйлар, 9.45 — «Чуст чеварлари» (тож.), 10.10 — Латин Америкаси мамлакатлари куйлари, 10.30 — Концерт (халқ ҳофизлари ижросида), 11.10 — «Экспонатлар ҳикоя қилади» (рус.), 11.25 — Қўшиқлар, 12.15—Спорт, 12.30 — Классик куйлар, 13.30 — Романслар ва қўшиқлар, 16.10 — Глиернинг «тўртинчи торли квартети», 18.10 — Ленин ҳақида ҳикоялар. В. Тельпугов. «Лентя» 18.30—Концерт (халқ талантлари), 19.00 — Ўзбекистонда венгер маданияти декадасининг тантанали очилиши Навоий номидаги театрдан олиб эшиттирилади, 22.00 Дунё воқеалари, 22.10 — Концерт (Ўзбекистон санъат усталари ижросида), 22.40 — Ҳ. Ғулом. «Минглаб турналар», (рус.), 23.20 — Лирика кечаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.55 — Эшиттиришлар программаси, 18.00 — Телевизион янгиликлар, 18.15—Улар Ленинградга жўнайдилар (мактаб ўқувчилари учун) 18.35 — Қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш («Октябрь» программаси), 19.00 — Ўзбекистонда Венгрия маданияти декадасининг очилиши Навоий номидаги театрдан олиб кўрсатилади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.55 — Эшиттиришлар программаси, 18.00 — Математика (Олий ўқув юртларига кирувчилар учун ўқув эшиттиришлари программаси), 19.10 — Химия.

19.45 дан—Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан — Олмаота телестудияси кўрсатади.

Тошкент кўрсатади

Рус тилида: 19.25 — Эшиттиришлар программаси, 19.30—Сизлар учун ишлаётганлар (қўғирчоқ фильм), 19.55 — Иованно куйлайди (фильм-концерт), 21.25—Айбсиз айбдорлар (фильм-спектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 17/V да Севилья сартароши.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—16/V да Сўнгги қурбон.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 17/V да Махтумқули.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Спартак — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун); «ЧАЙКА» (кеч соат 6 ва 9.15 минутда).

Қўлга тушмас қасоскорлар — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Чернушка—«МИР», СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва кеч 9-45 минутда), «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

Яроғ-аслаҳасиз рицарь—«ЧАЙКА» (кундуз соат 12,2 ва 4 да), «ФЕСТИВАЛЬ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

Уч баҳалоқ — «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Ёзги бинода

Қўлга тушмас қасоскорлар — «ХИВА» КАФАНОВ номли (кеч соат 8-40 минутда).

Туннель (кеч соат 8-40 минутда), Котовский (кеч 10 яримда) — «ВАТАН».

Жаҳаннам гирдобида икки йил — КАФАНОВ номли (кеч 10 яримда).

Амакимнинг туши — ПУШКИН номли.

Хевсур қиссаси — «УДАРНИК».

Ҳамза номли академик драма театрида

17, 18 майда

Сарвар Азимов

ҚОНЛИ САРОБ

2 пардали драма

Режиссёрлар — Ўзбекистон ССР халқ артистлари А. О. Гинзбург, К. Хўжаев.

Рассомлар — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоблари

И. Я. ВАЛЬДЕНБЕРГ, Д. В. Ушаков.

Ўйинларни саҳналаштирувчи — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист И. Юсупов.

Асосий ролларда — О. Хўжаев, Н. Раҳимов.

Ўзбекистон ССР халқ артистлари С. Табибуллаев, Қ. Хўжаев, З. Муҳамаджонов, Ш. Қаюмов, Т. Султонова, З. Садриева, Г. Аъзамов, Я. Абдуллаева ва бошқалар қатнашадилар.

Спектакль кеч соат 8 да бошланади.

Н. К. КРУПСКАЯ НОМЛИ ТОШКЕНТ МАКТАБГАЧА ТАРБИЯ БИЛИМ ЮРТИ

1967-1968 ўқув йили учун музика-педагогика бўлимига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Музика-педагогика бўлими мактабгача муассасалар учун музика педагогларини тайёрлайди.

Умумий таълим мактабининг 8-синфини, музика мактабининг 7-8-синфини тамомлаган хотин-қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати 3 йилу 6 ой.

Аризалар 16 майдан 2 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари — 5 июлдан: фортепьяно, сольфежио ва музика билими, она тили (ёзма-диктант).

Ўзбек группаларига 4, 5, 6, 7-музика синфидаги маҳаллий миллат кишилари қабул қилинади.

Қабул қилинганлар стипендия, бепул овқат ва ётоқхона билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар-66, Олмазор кўчаси, 174-уй, телефон 4-14-31, шунингдек Муқимий кўчаси, 176-уй (9, 11, 15-трамвайларнинг «Оқтепа» остановкаси).

ТОШКЕНТ ШАҲАР МЕДИЦИНА БИЛИМ ЮРТИ

1967—1968 ўқув йили учун қуйидаги бўлимларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Умумий профил медицина ҳамшираси, ўқиш муддати — 8-синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун 2 йилу 10 ой, 10-синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун—1 йилу 10 ой, акушерлик, ўқиш муддати—3 йилу 6 ой. 10-синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун 2 йилу 6 ой, болалар профили медицина ҳамширалари ўқиш муддати—2 йилу 10 ой. 10-синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун — 1 йилу 10 ой.

8-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар она тили (диктант), адабиёт (оғзаки), математика (оғзаки). 10-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар она тили (иншо), химия (оғзаки), СССР тарихи (оғзаки)дан кириш имтиҳонларини топширадилар.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида.

Кириш имтиҳонлари 1 августдан.

Билим юртига кирувчилар директор номига ариза, таржимаи ҳол маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси), медицина справкаси (286 форма), учта фотосурат (3x4) топширадилар.

Ҳужжатлар 1 июндан қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 61, Ремесленная кўча, 6-уй (3,5,7,12,26-автобуслар 1,5,13,14-трамвайлар, 5-троллейбуснинг «Жуковский» остановкаси).

Ҳамза номли академик драма театрида

тез кунда

янги спектакль

Абдулла Қаҳҳор
Ҳамза мукофоти лауреати.

Аяжонларим

3 пардали комедия

Режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти, Абдулла Тўқай мукофоти лауреати Т. Хўжаев.

Рассом — М. Эшонхўжаев.

«ТЕПЛОЭЛЕКТРОПРОЕКТ» ИНСТИТУТИНИНГ УРТА ОСИЕ БУЛИМИГА

инженер ва техниклар: қурувчилар, сантехниклар, теплотехниклар (контроль ўлчов асбоблари ва автоматика, генплан ва транспорт бўйича), машинистка

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ш. Руставели кўчаси, 41-уй, тўртинчи қават, 411-хона, кадрлар бўлими.

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Тошкент шаҳар совети соғлиқни сақлаш бўйича доимий комиссиясининг раиси С. А. Масумовга қизи СВЕТЛАНАНИНГ вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзбекистон» нашриёти коллективи нашриётнинг редактори С. Саидаминовга отаси Сайдамин ЗУҲУРХУЖАЕВНИНГ вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро хаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик—В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ А — 113. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64543. Р—00941.